

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CXLIX. évfolyam
2014. február

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

A TARTALOMBÓL:

ÁRVÍZSZINT-CSÖKKENTŐ TÁROZÓK FÁSÍTÁSA

AGROERDÉSZET EURÓPÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON

MEGALAKULT AZ AKÁC KOALÍCIÓ

A MEZEI JUHAR BOTANIKAI JELLEMZÉSE

SZAKMAI NAP AZ EGRI ERDÉSZET TERÜLETÉN

ERDÉSZEK AZ ÉSZAK-MÁTRÁBAN

Szakértelem – Erkölc – Összetartozás

Országos Erdészeti Egyesület
Adószámunk: 19815905-2-41

Kedves Olvasónk!

- Ha fontos számodra az Erdészeti Lapok megjelenése;
- Ha fontos a Vándorgyűlés, az erdészbarátság;
- Ha fontos az erdőkért végzett szakmai munka és még számos kiemelt ügy az érdekeink képviselésében:

akkor kérjük, adód 1%-ának felajánlásával támogasd Egyesületünket!

A fel nem ajánlott 1% számunkra egy elvesztett lehetőség.
Reméljük, támogatásra méltónak találod a munkánkat!

Felajánlásodat, támogatásodat hálásan köszönjük!

Aláírta az Akác Koalíció a hungarikum beadványt

2014. február 7-én a magyar akác és akác-méz hungarikummá nyilvánítását kezdeményező dokumentumot írtak alá az Akác Koalíció tagjai Gödöllőn, a Szent István Egyetem Mezőgazdasági- és Környezettudományi Karán. Az idén januárban létrejött, szakmai és érdekvédelmi szervezeteket, tudományos műhelyeket és felsőoktatási intézményeket tömörítő szakmai koalíció célja, hogy fellépjen azokkal az uniós és hazai törekvésekkel szemben, amelyek a fafaj korlátozását, esetleges kirtását eredményezhetik. *Glattfelder Béla* európai parlamenti képviselő, mint a magyar akác hazai és uniós „nagykövete”, köszöntőjében kiemelte: az együttműködők legfontosabb teendője annak megakadályozása, hogy az Európai Unió betilthassa az akácot. A képviselő felidézte, hogy a fafajt támadók szerint az akác önmagában is veszélyes, mint nem őshonos növény. Ezt a logikát cáfolják a ma megjelent szakmai szervezetek képviselői.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében *Mócz András* alelnök írta alá a

Az Akác-koalíciós aláírók csoportja

beadványt. Az erdészeti ágazatot ezen kívül *Dr. Borovics Attila* az ERTI mb. igazgatója, *Luzsi József* a MEGOSZ elnöke, *Sódar Pál* az Alföldi Erdőkért Egyesület elnöke, *Prof. dr. Horváth Béla* az Erdőmérnöki Kar intézetvezető egyetemi tanára, *Mizik András* a Nemzeti Bio-

massza Egyesület elnökhelyettese és *Varga Péter* az Erdészeti Szaporítóanyag Terméktanácstól képviselte. A FAGOSZ nevében *Möcsényi Miklós* főtitkár helyezte el kézjegyét a dokumentumon.

MTI, Nagy László
Kép: Nagy László

A harmadik oldal

Hajdú István királyi főerdőmérnök 1914-ben, az Erdészeti Lapok basábjain megjelent tanulmányában a történelmi Nógrád vármegyét – némi szakmai sarkossággal – a „Vízmosások országának” nevezte el. A megyei leírások a Cserbát tájának jó részét szántóterületek kivágott erdőkkel, a túltartott állatállomány rágása alatt agyonkínzott legelőkkel, kizsigerelt, termőképességüket veszített szántókkal, a filoxéra vész után kipusztult és felbogyott, alkalmatlan termőhelyen fekvő szőlőkkel jellemzett vidéknek írják le.

A helytelen és esztelen területkezelés nyomán, súlyos ökológiai károk sújtották a megye természeti képét. A növényzet és talajtakaró nélkül maradó dombsági kopár felszínen a záporeróziós feldarabolódás következtében, kiterjedt vízmosásrendszerek jelentek meg. Ezek területe megállíthatatlanul növekedett évről-évre.

Az ún. „besankolódás” általános jelenséggé vált. A borbosokon keresztül az életet adó talaj szinte sárlavinaként lezúdulva temette és iszapolta be a völgyekben, kisebb medencékben fekvő, még termékeny területeket is. A katasztrofális következmények a lakosság, a települések, a megye gazdasági, társadalmi viszonyaira is rányomták a bélyegüket.

Az ide vezető út hosszú évszázadokon keresztül, a 18. század végétől fokozódó erdőirtásoktól, az 1800-as évek első évtizedeiben felfutó gabona- és bor-konjunktúrán át, az úrbéres közbirtokosságok megalakulásáig, összetett ok-okozati rendszer mentén vezetett el, Hajdú főerdőmérnök fenti, oly találó elnevezéséig. Ezek legalább felszínes ismerete nélkül nem érthető meg a problémára adott megoldás sem: az akáccal való erdőültetés. Ennek talajmegkötő szerepe mellett, legalább olyan lényeges volt a hasznosítható faanyag, mely kiváló karó- és rúdanyagot adott a bordalékfogó gátak építéséhez, a vízmosások, árkok felszámolásához.

A hazai fajaj-politika viharos tengerén már oly sokszor fel-le hullámozott akác ismét fokozott érdeklődés középpontjába került. Szakmánk és Egyesületünk is figyelemmel kíséri e sajátosan magyarrá lett fajaj hungarikummá válásának sorsát. Pro és kontra vélemények, ellenérvek hangzanak el. Sajnos mélyülnek a lövészárkok is, a kevésbé biggadt és tárgyilagos érvelések során. Mindenki viszonyul valamilyen módon és irányban az akáchoz.

Egyre azonban a fentiek mindenképpen felbújnak a figyelmet. Az ökológiai és ökonómiai jellemzők, tények között egészséges és mindenki számára elfogadható egyensúlyt kell találni. Helyi szinten kell közel bajolni a problémákhoz és messze kerülni kell az általánosításokat. Közben nem feledhetők, hogy az akácgazdálkodás szakértelmet kíván. Ebben pedig a magyar erdészeknek az elméleti tudományban és a tömellelti gyakorlatban is évszázados tudás van birtokában. Azt csak használni kell – értőn, kitartóan és bátran!

Nagy László

Tartalom

Donkó Károly, Szilágyi Annamária: Árvízszint-csökkentő tározók gátvédő fásítása a Tisza mentén 42

Prof. dr. Horváth Béla:
Forgókaros injektológép fejlesztése 44

Dr. Somogyi Norbert:
Agroerdészet Európában.....46

Dr. Keserű Zsolt:
Agroerdészet
Magyarországon 49

Dr. Sárvári János:
Megalakult az Akác Koalíció.....52

Müller Imre:
A beteg fák vizsgálatának tapasztalatai 53

Reményfy László:
Megjegyzések a Bükk hegységben folyó erdészeti kutatásokhoz 54

Prof. dr. Bartha Dénes:
A mezei juhar (*Acer campestre*) botanikai jellemzése 55

Andrés Pál, Nagy László:
A Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola Bedő-díjasai 58

Garamszegi István:
Szakmai nap az Egri Erdészet területén 60

Koczka Zoltán:
Kopjafa-avatás Szederkényi
Zoltán emlékére 61

Halász Gábor, Dr. S. Nagy László:
A Szeniorok Tanácsa évzáró rendezvénye.....62

Aranyos Péter:
Évértékelés és fotókiállítás-megnyitó 63

Köveskúti Zoltán:
Az OEE Soproni HCs évzáró rendezvénye.....64

Wagner Tibor: Erdészek az Észak-Mátrában I. 65

Nagy László:
Vend végeken 72

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLIX. évfolyam 2. szám (február)

FŐSZERKESZTŐ: **NAGY LÁSZLÓ** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Oroszi Sándor, Puskás Lajos, Sárvári János

SZERKESZTŐSÉG: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. Telefon: 06 (1) 201-6293 • Mobil: 06 (20) 330-3462 • e-mail: erdlap@oee.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER elnök**

Tördelőszerkesztő: Balog Zoltán • Olvasószerkesztő: Rimóczi Irén • Nyomdai munkák: F & F Print Line Kft., Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2014. február 4.

ISSN 1215-0398

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Sarang falak. Fotó: Nagy László (Börzsöny, Tolmács-hegy, Nagymarosi Erdészet)

Árvízszint-csökkentő tározók gátvédő fásítása a Tisza mentén

Donkó Károly – erdészetigazgató, Szolnoki Erdészet, NEFAG Zrt.
Szilágyi Annamária – közjóléti és pályázati referens, NEFAG Zrt.

Elkészült az újonnan épült két árvízszint-csökkentő tározó (a Nagykunsági és a Hanyi-Tiszasülyi) gátvédő fásítása, amelynek erdősítését a NEFAG Zrt. végezte. A Hanyi-Tiszasülyi-tározóba 160 hektár, a Nagykun-tározóban 80 hektár védőfásítást kellett telepíteni. A telepítés egyéb lombelegyes célállománnyal, őshonos fajjakkal valósult meg. A két tározóban összesen 2,2 millió csemetét ültettünk el.

Az utolsó ütemre maradt földmunkákat és a fásítás kivitelezését az Országos Vízügyi Igazgatóság közbeszerzési eljárás keretében hirdette meg. A pályázat benyújtásához a NEFAG Zrt. és a KEFAG Zrt. konzorciumot hozott létre, így sikerült megnyerni a kiírt pályázatot.

A kiviteli munkákra 2013 januárjában kötöttek szerződést, eszerint a Nagykun-tározóban 80 hektár, a Hanyi-Tiszasülyiben pedig 160 hektár védőfásítás tervezését és első kivitelű erdősítését kellett befejezni 2014 januárjáig. A közbeszerzési kiírás szerint a Nagykun-tározóba 600 000, a Hanyi-Tiszasülyi-tározóba pedig 1 600 000 csemetét ültettünk. A Nagykun-tározó védőfásításának hossza 20 km, átlagban 40 méter szélességű, míg a Hanyi-Tiszasülyi 27 km hosszú és átlag 60 méter széles.

A Nagykunsági-tározó sorkijelölése. (Fotó: Donkó Károly)

A talajvizsgálati eredmények kimutatták, hogy a tározók talaját a réti talaj és kombinációi alkotják különböző termőréteg-vastagsággal, egy-két helyen sófelhalmozódással az alsó szintben. Ennek eredményeként a védőfásítás tervezésekor mindkét tározó esetében az egyéb lombelegyes hazai nyár célállományt választottuk ki. A védelmi szerep betöltéséhez megfelelő sáv szerkezetet alakítottunk ki. A tározó víz felőli oldalán két cserjesor (kőköny, vadrózsza, galagonya, tatárjuhar), azután sáv szélességtől függő-

en 2-3 sor lassan növekvő faj (mezei juhar, kocsányos tölgy, csertölgy, vadkörte, fehérper) került telepítésre, majd azt követte a fő faj, a szürkenyár és elegyesen magyar kőris, vénic szil. A gátoldali lezárás egy sor fehér fűzrel történt.

A talaj-előkészítést augusztusban kezdte meg a NEFAG Zrt. a következő technológia szerint: gyomtalanító kaszálás történt szárzúzóval, azt követte a tarlóhántás jellegű tárcsázás, 55-60 cm mélységű altalajlazítás. A nyári száraz viszonyok miatt szükség volt úgynevezett mély kultivátorozásra, amely 20-25 cm mélyen lazította fel a talajt. Azt 30-35 cm-es mélyforgatás követte. E technológiai műveleteknek köszönhetően a szántás kiváló minőségű lett, apró rongós állagúvá vált a talaj. A talaj-előkészítés szeptemberre lezárult, így volt ideje a talajnak ülepedni, illetve a további morzsalódás folyamatának lezajlani. Október utolsó hetében az erdősítés előtt tárcsázással, illetve kultivátorozással került kialakításra a végleges talajfelszín. Mivel eddig mezőgazdasági területként használták ezeket a részeket, nagy segítség volt a környékbeli mezőgazdászok munkavállalása, akik professzionális mezőgazdasági technikai eszközeikkel, kiváló minőségű munkát végeztek az erdősítés megkezdéséhez.

A csemete kiválasztása már tavasszal megkezdődött, folyamatosan ellenőriz-

A Nagykunsági-tározó erdősítése. (Fotó: Donkó Károly)

ték a szakemberek a csemeték fejlődését a csemetekertekben. Ennek köszönhetően zökkenőmentesen zajlott le a szükséges 2 200 000 csemete beszerzése. Igaz, a több mint 1 000 000 szürkenyár csemetét összesen 8 csemetekertből sikerült megvásárolni. Így november első hetében rendelkezésre állt a helyszínen az erdősítéshez szükséges szaporítóanyag.

A Nagykun-tározó területén hat, a Hanyi-Tiszasülyiben nyolc ERTI egysoros ültetőgéppel kezdődött meg az erdősítés. A két tározó területén az egész erdősítés során folyamatosan 80 fő körül volt az ültetőgépes és a kisegítő személyzet létszáma. A csemeték csemetelosztási terv szerint vermekbe kerültek. A Nagykun-tározóban 24, a Hanyi-Tiszasülyiben 29 vermelőhelyet, azaz táblát alakítottak ki a NEFAG Zrt. munkatársai. A 14 ültetőgép naponta átlagosan mintegy 170 000 csemetét tudott elültetni a jó szervezésnek, és a megfelelő időjárási körülményeknek köszönhetően. 2013. november 25-én készre jelentette a konzorcium a megrendelőnek az erdőtelepítés első kiviteli munkáit. A műszaki átadás-átvétel kitűzött időpontjáig még 25 fővel kézi utánigazítást, betaposást, ékásós ültetést végeztek a területen, hogy 100%-os, kiváló minőségű legyen az erdősítés.

A Nagykun-tározó műszaki ellenőri feladatait a FŐBER Zrt., a Hanyi-Tiszasülyi-tározóét az OVIBER Kft. látta el. Az egész technológiai folyamatot ismerve többször ellenőrizték a talaj-előkészítési és erdőtelepítési munkákat.

Az erdősítés első kivitelének műszaki átadás-átvétele 2013. december 11-én volt mindkét tározó esetében. Hiánypótlás nélkül elfogadták az erdősítést, gratuláltak a gyors és szakszerű munkához. A műszaki átadás-átvétellel egy időben átadtuk az erdősítéseket az erdő kezelőjének, a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságnak. A további munkálatokat (pótlás, kézi és gépi ápolás) garanciális kötelezettségvállalás keretén belül a konzorcium fogja a jövőben elvégezni. Ehhez elkészült a pótlási-ápolási terv, amit a kezelőnek átadott a konzorcium.

A kiváló és precíz munkának köszönhetően a Nagykun- és a Hanyi-Tiszasülyi árvízszint-csökkentő tározók gátvédő erdősítése 2 200 000 csemete elültetésével befejeződött a 240 hektáros területen. A környezetbe illő, őshonos fafajok felhasználásával kialakított védőfásítás hamarosan betölti védelmi szerepét, miközben értékes élőhelyfoltot képezni a környezetében. 🌿

Cserjeszegély ültetése. (Fotó: Donkó Károly)

Hanyi-Tiszasülyi-tározó kész erdősítése. (Fotó: Donkó Károly)

A Nagykunsági-tározó műszaki átadás-átvétele. (Fotó: Donkó Károly)

Forgókaros injektológép fejlesztése

Prof. dr. Horváth Béla – intézetigazgató egyetemi tanár, NymE EMK EMKI

A Nyugat-magyarországi Egyetem ERFARET Nonprofit Kft. szervezésében 2009-ben indult kutatás-fejlesztési projektben — az együttműködő külső partnerek elvárásaival összhangban — több eredményes gépfejlesztés is megvalósult. A projekt egyik részfeladata forgókaros injektológép fejlesztését célozta — közösen a Nyírerdő Zrt.-vel és a KEFAG Zrt.-vel —, a gép tervezésén, kísérleti fejlesztésén, gyártásán, vizsgálatán, tesztelésén keresztül.

A gépfejlesztés előzményei

Napjainkban, elsősorban a homokosabb területeken folyó erdősítésekben fokozott mértékű a pajorkár. Az eddig alkalmazott technológiák nem bizonyulnak megfelelőnek a pajorkáros területek felújítására. Az ország több térségében a tuskózás-forgatás nélkül végzett erdősítések csak a mélyebb fekvésű helyeken és humidabb időjárás mellett fejeződtek be 10 éven belül. Az elmúlt 10-15 év homokon végzett erdősítései általában tuskózás-forgatás nélkül indultak, de 3-4-szeri pótlás után 5-7 év elteltével, forgatás után újra kellett azokat kezdeni. Újabb többszöri pótlást követően, 12-15 éves korban váltak befejezhetővé. Azokban az erdősítésekben, ahol nem történt forgatás, nem volt tartható a 10 éves befejezési határidő. Az ilyen erdőrészek egy részének befejezése után a maradék területen hátralék alakult ki, amit gyakran újra kellett erdősíteni (Babics – Vízvári, 2006).

További problémát okozott a tuskózott-forgatott területeken alkalmazott erdőfelújítási, ápolási és védelmi technológiák hibája. A nagy költséggel előkészített területek talajfertőtlenítése általában túl korán történt – amikor a pajorok (vagy egy részük) még mélyen tartózkodtak. A hektáronkénti 10 ezer csemetét vagy fészkes makkvetést nem lehet megvédeni a kereskedelmi forgalomban kapható rövid hatástartalmú vegyszerekkel, a hosszú hatástartamú szereket – pl. Lindafor (lindán) – pedig kivonták a forgalomból.

A cserebogárpajor ellen jelenleg jobbra kézi módszerekkel védekeznek, sok esetben nem nagy sikerrel. Több irányból vetődött fel az igény a gond gépi megoldására, olyan géppel, amely megfelelő hatékonysággal végzi a talajfertőtlenítést a gyomborított, tuskós területeken.

A fejlesztés folyamata

Kutatás-fejlesztési munkánk során áttekintettük az injektológépek elvi megoldásait, megfogalmaztuk az erdőtechnikai követelményeket, kijelöltük a fejlesztési súlypontokat, valamint meghatároztuk a tervezési alapadatokat. A fejlesztendő géppel szemben megfogalmazott főbb elvárások a következők voltak:

- legyen képes tuskós, gyomos, esetenként vágástéri melléktermékekkel borított területek kezelésére is, ezért nem lehet folyamatosan a talajban járó munkaszerve;
- az injektálandó anyag halmazállapota folyadék;
- tartálméret: 100-150 dm³;
- injektálandó mennyiség alkalmanként: 10-20 cm³;
- sortáv: 1,5-2,5 m;
- injektálási vonal: a csemetesor mellett kb. 40 cm-re;
- injektálási lehetőség: a csemetesor egyik vagy mindkét oldalán;
- injektálási távolság: 40-60 cm;

- injektálási mélység: 20-30 cm;
- könnyen szállítható legyen (traktorra függesztve vagy terepjáró személygépkocsi rakfelületén);
- környezetbarát legyen a technológia, hogy talajfertőtlenítő szerrel ne az egész erdőrészlet területét kelljen kezelni, csak a csemeték gyökerének közvetlen környezetét.

A fejlesztés eddigi folyamatában elkészült egy kísérleti gép, egy prototípus gép és a sorozatgyártás első gépe (HUNIPER-100).

A HUNIPER-100 típusú forgókaros injektológép jellemzése, működése

A forgókaros injektológép (1. ábra) – amelyet a Huniper Kft. (Herceghalom) gyárt – erdősítések cserebogárpajorok elleni talajfertőtlenítésre szolgál, folyékony vegyszer (injektálószer) gyökérszónába juttatásával. Művelt és gyomborított, tuskózott és tuskózatlan erdősítési területen egyaránt alkalmazható, mivel a forgókaros rendszer károsodás nélkül képes áthaladni az akadályokon (tuskó, kő stb.).

1. ábra. HUNIPER-100 típusú forgókaros injektológép

A HUNIPER-100 típusú forgókaros injektológép mobil, traktorral üzemeltethető munkagép. Olyan konstrukciójú eszköz, amely szállításnál függesztett, munkavégzés közben pedig részben a csúszótálpain, részben munkavégző elemén – a forgókaros injektáló elem-páron – keresztül támaszkodik a talajra. A gép kétsoros, állítható sortávolságú, forgókaros, a karok végein keresztül, a karok alsó, talajban járó 60°-os szöghelyzetében injektáló berendezés.

A gép fő szerkezeti részei:

- függesztett vázszerkezet;
- injektáló elemek;
- vegyszer-injektáló rendszer;
- hidraulikus rendszer.

A **függesztett vázszerkezet** hordozza a forgókaros injektológép további szerkezeti elemeit, és biztosítja az erőgéphez kapcsolódást. A függesztett vázszerkezet hegesztett kivitelű és a traktorhoz a három ponton – a két pár alsó, és az egy pár fel-

2. ábra. Az injektáló elem áthaladása a tuskón

ső függesztő furaton – keresztüli csatlakozást teszi lehetővé. A ló részét a munkamélység-tartást segítő csúszótalp-pár alkotja.

Az **injektáló elemek** (kettő) juttatják a folyékony vegyszert (talajfertőtlenítő szer) a talajba. A függesztett vázszerkezethez keresztirányban állíthatóan csatlakoznak. Az injektálószer az injektáló elemek forgó, íves késpárjának segítségével jut a talajba. Az injektáló elemek munkamélysége saját tömegük hatására áll be a tartókötel hossza által meghatározott értékre. Kötöttebb talajok esetén a biztos munkamélység-tartás pótsúlyozással érhető el.

A **vegyyszer-injektáló rendszer** a folyékony injektálószer (talajfertőtlenítő szer) szabályozott mennyiségű kijuttatását biztosítja. A folyékony injektálószer a függesztett vázszerkezetre szerelt vegyszertartály tárolja. Onnan az injektáló elemek forgó, íves késpárjának tengelyéhez kapcsolt térfogat-kiszorításos szivattyú juttatja azt – vezérlőelemen keresztül – a forgó, íves késpárokhoz kapcsolt vezetékbe, majd a talajba.

A **hidraulikus rendszer** az íves késpár hajtását (forgó mozgását) teszi lehetővé. A hidrosztatikus hajtást a traktor teljesítmény-leadó tengelyéről kardántengely közbeiktatásával működtetett fogaskerék-szivattyú biztosítja. Mindkét íves késpárt külön hidromotor hajtja.

A **forgókaros injektáló gép műszaki és üzemeltetési adatai**:
 Szélessége: minimum: 1200 mm, maximum: 1900 mm;
 Hosszúsága: 1600 mm, Magassága: 1500 mm; Tartálytérfoga-
 gata: 100 dm³; Öntömege: 390 kg, Tömege feltöltve: 490
 kg, Tömege feltöltve és pótsúlyozva: max. 650 kg, Pótsúly
 tömege: 20 kg, Pótsúlyok száma injektáló elemenként:
 max. 4 db; Injektálási sortávolság: 900-1500 mm, Injektá-
 lási távolság: 400-600 mm, Egy adagban injektálható
 mennyiség: 6-20 cm³, Munkamélység (injektálási mély-
 ség): 250-300 mm, Egy menetben injektálható sorok száma:
 2, Kezelt állomány sortávolsága: 1,5-2,5 m, Munkasebes-
 ség: 1,5-2,5 km/h, Teljesítményigény: min. 30 kW, Teljesít-
 mény-leadó tengely fordulatszám-igénye: 1000 1/min.

A HUNIPER-100 típusú forgókaros injektáló gép üzeme

A forgókaros injektáló gépet egy gépkezelő, az erőgép vezetője működteti. A gép kívánt munkamélysége – szükség esetén, elsősorban kötöttebb talajoknál – pótsúlyozással érhető el.

A forgókaros injektáló gép a traktor függesztőberendezésének úszóhelyzetében működik helyesen. Akkor tud a for-

3. ábra. Csemetesor felett baladó injektálás

gó, íves késpár a csúszótalpak által meghatározott mélységig a talajba hatolni, illetve akkor képes a gép a kb. 300 mm-nél nem magasabb akadályokon (pl. tuskók, kövek) külső beavatkozás nélkül áthaladni (2. ábra). Ezt az íves kések speciális kialakítása teszi lehetővé. A tuskókon való áthaladást a függesztőberendezés megemelésével a traktoros segítheti.

Üzem közben a traktor haladhat a csemetesor felett (ha a csemeték mérete ezt megengedi) vagy a sorközben. Csemetesor feletti haladásakor a két injektáló elem közrefogja a sort (3. ábra), és két oldalról juttatja az injektálószer a csemeték gyökérzete mellé. Sorközben haladásakor a két injektáló elem egyik-egyik oldalról közelíti a sort (4. ábra), majd a sor másik oldalát a szomszédos sorközben járva érinti.

A géppel elérhető műszakidő alatti területteljesítmény: 0,5-1,0 ha/h, a munkasebességtől, a talajkötöttségtől, a terület jellemzőitől, az injektálási szélességtől és a gépkihhasználástól függően.

Összefoglalás

Megvalósult a cserebogárpajor elleni védekezést megoldó injektáló gép kialakítására irányuló erdővédelmi gépfejlesztés, melynek során a kísérleti és a prototípus gép vizsgálati eredményeit felhasználva elkészült a gép sorozatgyártását biztosító tervdokumentáció és a sorozatgyártás első gépe. A fejlesztés folyamatában kialakult gép műszakilag biztos megoldás a folyékony injektálószer kiadagolásához.

A GOP-1.1.2-08/1-2008-0004 jelű kutatás-fejlesztési projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Irodalom

Fenyvesi L. – Hajdú J. – Horváth B. – Jóri J. I. – Wachtler I. (2005): A klímaváltozás befolyása a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási technológiai gépészet feladataira. „AGRO-21” Füzetek. 46:38-55.

Babics I. – Vízvári O. (2006): Egyfajta védekezési technológia a cserebogárpajor károsítása ellen. Erdészeti lapok, CXLI. 11:350-353.

Horváth B. (2001): Az erdőgazdaság gépesítésének helyzete, fejlesztési lehetőségei. A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályának 2000. évi tájékoztatója. Agroinform Kiadó és Nyomda Kft., Budapest. 192-198. p. ❁

Agroerdészet Európában

Dr. Somogyi Norbert – mezőgazdasági és környezetügyi szakatassé, Magyarország Párizsi Nagykövetsége

A korábbi évszázadokban sokféle komoly jelentőségű agroerdészet Franciaországban a közös agrárpolitika (KAP) kötelező ugaroltatási rendszerével egy időben, a nyolcvanas évek második felében, a kilencvenes évek elején került újra előtérbe a gyakorlatban. Akkor, amikor egyes régiókban kifejezetten nagy mezőgazdasági területeken szűnt meg a szántóföldi növénytermesztés.

Ez a változás két következménnyel járt: a gazdálkodók erdősítésbe kezdtek és áttértek az erdőgazdálkodásra, vagy pedig a művelés fölhagyásával megkezdődtek az erdőtársulások kialakulásához vezető természetes szukcessziós folyamatok. Ezek a jelenségek például Auvergne régióban azt eredményezték, hogy a korábban 11%-os erdősültség mára 30% lett – de pontosan ezek a folyamatok vezettek oda is, hogy elindultak az agroerdészet európai megerősödéshez vezető kutatások. Amikor a kutatómunka megkezdődött és a termelői érdeklődés az agroerdészet felé fordult, Franciaországban – és szinte egész Európában – már csak nyomokban volt fellelhető ez a korábban elterjedt hagyományos termelési mód, míg a világban még mindig sokfelé, főleg a trópusi és szubtrópusi vidékeken ma is napi gyakorlat.

Franciaországban a 2000-es évek elején mintegy 160 ezer hektárt lehetett

Figyelembe véve a klímaváltozás már mutakozó hatásait, Európa számos területén és több kultúrában elértük a lehető legnagyobb agrárhozamokat. A környezet károsítása, vagy nagyon jelentős többletköltség nélkül nem lehet tovább növelni ezeket az értékeket. Ezért minden olyan terület kiemelt figyelmet érdemel, ami más ígéretes lehetőségét kínál. Az egyik ilyen az agroerdészet.

besorolni agroerdészeti kultúrába. Ezek elsősorban a hegyvidéki területeken (Massif Central, Alpok, Korzika, Pireneusok) található és különböző agrár- és erdészeti növényfajok együttes termesztéséről vagy gyümölcs és erdészeti fafaj, illetve legeltetéses állattartás összekapcsolásáról lehet esetükben beszélni.

Az INRA (a francia Nemzeti Agrárkutató Intézet) 1995-ben 50 hektáron indította el az első, kifejezetten agroerdészeti kutatási programját számos erdészeti és mezőgazdasági partner – közöttük az agrárkamara – részvételével Montpellier közelében. 2006–2007-ben már hat régióban folytak ezek a kísérletek a mezőgazdasági minisztérium anyagi támogatásával megvalósuló agroerdészeti kutatási program keretében.

ben, 2008-ban pedig már közel 300 kísérleti vagy gyakorlati agroerdészeti projekt futott az országban. A gazdák indítatása más és más, de a 2009-ben meghirdetett nemzeti ültetvénytámogatási program – köszönhetően a szakmai szervezetek és az agrárkamara erőteljes lobbijának – már az agroerdészeti projektek támogatását is lehetővé teszi, és ez több ezer hektár ilyen irányú használatát ösztönözte. Az igénybe vehető támogatás felső határa 70, kivételes esetekben 80%, a támogatás igénylésének feltételeit regionális szinten határozzák meg.

2000 előtt az agroerdészeti parcella nem számított sem erdészeti, sem mezőgazdasági területnek, utána semmilyen támogatást nem igényelhetett a gazda a KAP első pilléréből. A helyzet érdemben 2006-ban változott meg, onnantól kezdve mezőgazdaságilag művelt területnek ismerték el az agroerdészeti kultúrát, amennyiben a fák sűrűsége nem haladta meg az ötvenet hektáronként. Ezt az értéket 2010-ben 200-ra emelték és ezt jogszabályban is kihirdették. (Svédországban a támogatás akkor vehető igénybe, ha ez az érték legfeljebb 60 fa/ha.) A KAP 2008–2009-es fölülvizsgálatát követő agrár-környezetgazdálkodási intézkedések és az ezekkel bevezetett ekvivalencia-értékek fölértékelték az agroerdészet szerepét.

Visszatekintés egy 2011-es francia agroerdészeti konferenciára

A gyakorlat előretörését jól szemlélteti, hogy egy 2011-ben rendezett európai agroerdészeti konferencián *Christian Dupraz* (az INRA munkatársa) közel két évtizedes gyakorlati tapasztalatokat ismertetett, egyebek között a 14 évig folytatott nyár-őszi búzatársítás eredményeit. Ezek azt mutatták, hogy egyértelműen jobb a vegyes kultúrák fényhasznosítása, mint a monokultúráké (búza vagy nyárerdő külön-külön), nagyobb a biomassa-hozam és más a növények viselkedése is. Ez egyebek között megmutatkozik abban is, hogy pl. a nyárfák gyökérzete sokkal mélyebbre hatol, mint az erdészeti monokultúrákban.

Martin Pigeon (CEO, Belgium) az európai kutatás agroerdészeti orientációjának fontosságát hangsúlyozta, egyben

Amerikai dió és kalászos tarló, báltérben nyárültetvénnel

Hagyományos agroerdészeti kultúra Provence-ban, olíva, szőlő, levendula

kiemelte, hogy az új KAP-ban az agrár-innováció nevesítése és az erre a célra elkülönített 5 milliárd euró jó kezdeményezés és ez messzemenően alkalmazható az agroerdészeti kutatásokra is. Az európai SAFE projekt 2001-2005 között egyértelműen erős lökést adott annak, hogy az agroerdészet érdemben megjelenhetett a KAP-ban, az első és a második pillérben egyaránt, legalábbis jogilag. Az viszont már más kérdés, hogy ezt az egyes országok miként alkalmazzák.

A franciák szerint nem lehet egyetlen és egységes agroerdészeti gyakorlatról beszélni, ez ugyanis rendkívül sokoldalú tevékenység lehet, nem írható le annyival, hogy fákat ültetünk. Arra van szükség, hogy a KAP jogszabályi környezete tegye lehetővé a fás kultúrák integrálását a klasszikus mezőgazdasági kultúrákba, az egyes intézkedések pedig (elsősorban környezetgazdálkodás) segítsék ennek érdemi megvalósítását.

A szakmai szervezetek álláspontja szerint mindenképp arra van szükség, hogy az agroerdészeti parcellákat feltétlenül elismerjék mezőgazdasági területnek. Annak kapcsán viszont megoszlanak a vélemények, hogy szükség van-e a fás szárú növények számának maximalizálására vagy sem.

A hozzáértők szerint az első pillér esetében két fő célt kell elérni: az agroerdészeti parcellákra a fás szárú növények sűrűségétől függetlenül legyen érvényes a közvetlen támogatások rendszere, valamint vegyék figyelembe az ilyen területek környezetvédelmi hasz-

nát és ezt kapcsolják össze a közvetlen támogatások kifizetésével. A második pillér vonatkozásában a vidékfejlesztési szempontokat kívánják figyelembe venni és ennek alapján egy kifejezetten agroerdészeti parcellák telepítésére megnyitott támogatást bevezetni. Tekintettel arra, hogy az agroerdészet területén még nagyon komoly kutatómunkára van szükség, minden szakmai szervezet ennek erősítését javasolja. Akár úgy is, hogy a most életbe lépő KAP agrárkutatói büdzséjének egy részét kifejezetten erre a célra fordítsák.

A nemzetközi kitekintésben a leginkább érdeklődésre számot tartó országok között elsősorban Spanyolországot, Portugáliát és Görögországot kell említeni, 3, másfél, illetve 1 millió hektárnyi agrárerdészeti területtel, amik nagysága sajnálatosan folyamatosan csökken. Spanyolország és Portugália esetében elsősorban a legeltetéses állattartás – ideértve természetesen a paratölgy/ibér sertés kettőst – a meghatározó, míg Görögországban inkább a kisgazdaságok és a biogazdaságok gyakorlatára jellemző ez a természetesi mód, főleg a növénytermesztésben.

A 2011-es agroerdészeti konferencián hozzászóló *Szedlák Tamás*, az Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságának erdészeti szakértője, Magyarországot Franciaországgal és Olaszországgal egyetemben azon néhány ország között említette, amelyeknek kiemelkedően magas színvonalú agroerdészeti hagyományai voltak – elsősorban a mezővédő erdősávokkal – évszázadokon keresztül, és ahol jelenleg komolyan igyekeznek ezeket részlegesen feléleszteni, alkalmazni. Egyebek között azért, mert a klímaváltozáshoz alkalmazkodás során ezeknek az erdősávoknak különösen fontos szerepe lehet az elsivatagosodás, valamint az aszály elleni védekezésben. Minden jelenlétét arra bátorított, hogy tegyenek meg minden tőlük telhető az agroerdészeti gyakorlat minél szélesebb körű elterjesztéséért, hiszen az agroerdészeti kutatók szerint ezek a rendszerek lényegesen – átlagosan 36%-kal

Legeltetéses állattartás és dióültetvény párosa (Massif Central)

Kalászos gabona és amerikai dió párosa Délnyugat-Franciaországban

– hatékonyabbak, mint a „tisza” kultúrák. Azaz ha különválasztjuk a mezőgazdasági és az erdészeti részt, akkor 136 hektáron termelhető meg az a mennyiség, amit az agroerdészeti rendszerek 100 hektáron adnak. Szedlák Tamás hozzátette, hogy Magyarországon a Dunántúlon még ma is vannak nyomai a korábbi legelőerdőknek, ahol esetleg „spanyol mintára” minőségi sertéstartást is lehetne folytatni. A 2014–20 közötti időszakra szóló vidékfejlesztési rendeletben a létesítési támogatáson kívül már az első három évben támogatnák az ápolás költségeit is, így mindenképpen érdemes lenne ezt a lehetőséget alaposabban körüljárni.

Mi történt azóta?

Franciaországban 2012 nyarán kormányváltás volt, az új mezőgazdasági miniszter, *Stéphane Le Foll* egyik legfontosabb intézkedése az agroökológiai program elindítása volt. Annak azzal is hangsúlyt kívánt adni, hogy a francia mezőgazdaság jövőjéről a Nemzetgyűlés által januárban első olvasatban már megszavazott törvénytervezet egyik fejezete gyakorlatilag erről szól. Miről is van szó tulajdonképpen és hogyan függ ez össze az agroerdészettel?

Az agroökológia fogalma igazán hangsúlyosan a 2012-es kormányváltás nyomán került be a szakmai köztudatba, ami egyértelműen *Stéphane Le Foll* miniszter hivatalba lépésével függ össze. A tárcavezető azóta számtalanszor kifejtette, hogy érdemi dinamikát

szeretnének a vidéken teremteni, ami a kutatással együttműködve kollektív folyamatokat indít el, és utat nyit az ökológiailag erős és gazdaságilag hatékony termelési módok alkalmazásának. A miniszter mindenekelőtt az „építkezésre” helyezi a hangsúlyt, szerinte elébe kell menni az eseményeknek, nem pedig a környezeti károkat kell megpróbálni utólag csökkenteni. Úgy véli, ha a környezetet szennyezzük, azzal pazaroljuk a természeti erőforrásokat, ezen keresztül pedig fölösleges költségeket okozunk a társadalomnak. Ha ezt a szennyezést megszüntetjük, jelentős anyagi forrásokat takaríthatunk meg, amik fölhasználhatók a termelés egyéb vetületeiben. A szakminiszter szerint 5-10 évre van szükség az érdemi előrehaladáshoz az agroökológiai mezőgazdasági rendszerek alkalmazásában, mint amilyen az agroerdészet is.

A francia és vele az európai mezőgazdaság jövőjével mindinkább összefügg a fenntarthatóság kérdése. Elsősorban a mezőgazdasági termelés ökológiai vonzatain keresztül kerül előtérbe és a lehetséges utak között mind többen említik az agroerdészetet. Ez a termelési mód Franciaországban lassan, de biztosan terjed és bírja a jelenlegi mezőgazdasági miniszter, *Stéphane Le Foll* támogatását is. A miniszter fölkérése nyomán 2013 nyarára elkészült az újszerű, környezetkímélő termelési módokat leíró és alkalmazási lehetőségeiket elemző, tudományos igényű anyag is. Ezt *Marion Guilou* (az INRA volt elnök-főigazgató asszonya, jelenleg az Agreenium agrárkutatói és –főiskolai tanácsadó elnöke, a FACCE-JPI¹ elnök-asszonya) ta-

vály június 11-én ismertette a sajtó képviselőivel és átadta a miniszternek. Az anyag egyik legfontosabb tanulsága, hogy nincs egységes és általánosan alkalmazható eljárás, az egyes ökológiai és agrotechnikai elemekből, a helyi természeti, gazdasági és humán adottságok függvényében kell fölépíteni a helyben legjobb eredménnyel alkalmazható termelési módszert.

A miniszter már tavaly május közepén, azaz az agroökológiai tanulmány elkészülte előtt fölhívást tett közzé. 2,5 millió eurót szán a tárca „ökonómiai és környezetvédelmi csoportok” (*groupements d'intérêt économique et environnemental, GIEE*) megalakítására. A GIEE-k az adott vízgyűjtő területek átfogó szemléletű kezelését, az agroerdészet fejlesztését, az erdősávok (újra)telepítését és a biogáztermelés bővítését hivatottak előremozdítani.

Az agroerdészet nem jár egyedül...

A francia agroerdészeti egyesület (*Association Française d'Agroforestrie*) már 2013. februári hírlevelében (*Agroforestries*) hangsúlyozta, hogy a *Stéphane Le Foll* miniszter által kezdeményezett hároméves méhészeti program sikeréhez érdemben hozzájárulhat az agroerdészet is, hiszen a különböző fajok jelentős szerepet tölthetnek be a méhek táplálásában. Ezen állításukat arra alapozzák, hogy a természetben előforduló és az agroerdészetben is hasznosítható fák és cserjék számottevően megnyújthatják a méhek természetes táplálkozási ciklusát a hagyományos gazdálkodásban természetett növényfajokhoz képest. Példaként a legkorábbi pollendőknek a fűzfákat és a mogyorót hozzák, de megjegyezték azt is, hogy a parcellákat, vízfolyásokat, utakat szegélyező cserjék és fák gyakorlatilag a teljes tenyészidőszakban védelmet és táplálékot nyújtanak a méheknek – teljesen ingyen. Az egyesület szerint az agroerdészeti rendszereknek számos kedvező hatása van a méhekre, nem csak méhlegelőként szolgálnak, de növelik a flóra és a fauna változatosságát, csökkentik az eróziót, tompítják a klimatikus szélsőségeket, kedvező mikroklímát teremtenek és változatosabbá teszik a tájképet is. Meggyőződésük, hogy az agroerdészet az általa alkalmazott transzverzális megközelítésnek köszönhetően valóban időben tartós megoldást nyújthat és érdemben hozzájárulhat a termelés és környezetvédelmet ötvöző és zölddebb KAP megvalósításához. 🌿

¹ Joint Programming Initiative on Agriculture, Food Security and Climate Change

Agroerdészet Magyarországon

Dr. Keserű Zsolt – tudományos munkatárs, NAIK* Erdészeti Tudományos Intézet

Magyarországon ma még kevésbé használatos termesztési mód, de a világ számos száraz (szemiárid) térségében ismételten előtérbe került a fás kultúráknak a mezőgazdasági növénytermesztéssel és/vagy állattartással való harmonikus, együttes fenntartása, illetve a velük való együttes gazdálkodás, közismertebb néven az agroerdészet (agroforestry).

Az agroerdészet olyan földhasználati rendszer, amelyben a folyamatosan fenntartandó fás kultúrákat tudatosan integrálják a mezőgazdasági növénytermesztés vagy állattartás tevékenységébe ugyanazon földterületen. A fogalmi meghatározás tehát lényegesen bővebb annál, mintsem egy meghatározott kultúra (pl. energetikai faültetvények létesítése mezőgazdasági földterületen) művelésére szűkítjük le ezt a komplex gazdálkodási formát. Tágabb értelemben ide sorolhatjuk a szántók körüli mezővédő erdősávok, véderdősávok létesítését is.

Az agroerdészeti rendszerek bizonyos szervezeti és működési elveket feltételeznek, ezek összehangolásával adott természet- és gazdaságföldrajzi viszonyok mellett felfuttatható és fenntartható lehet ez a gazdálkodási forma. Véleményünk szerint Magyarországon elsősorban az egyéni (kisgazdaságok) mezőgazdálkodás, valamint a magán-erdőgazdálkodás keretei között valósítható meg ez az összetett növénytermesztési mód.

Az integrált földhasznosítás különböző megvalósítási formáinak története több évszázadra, esetlegesen évezredre nyúlik vissza.

Az ún. *silvopastoral* (legelőerdő) rendszer kb. 7500 évvel ezelőtt kezdődött Délkelet- és Közép-Európában, 6000 évvel ezelőtt Nagy-Britanniában, Északnyugat Németországban és Dániában és mintegy 4000 éve a Baltikumon és a Skandináv országokban. A római időkben az olíva- (*Olea europaea* L.) és a narancs- (*Citrus sinensis* L. Osbeck) ültetvények legeltetése általánosan elterjedt volt. Az Ibériai-félsziget délnyugati részén a legeltetést már 4500 évvel ezelőtt alkalmazták.

A világ fejlett országaiban a gépesítés intenzívebbé válása, a kemikáliák egyre kiterjedtebb alkalmazása, valamint a tulajdonviszonyok nagybirtokok felé történő jelentősebb elmozdulása az erdőgazdálkodás (fatermesztés) és a mezőgazdasági növénytermesztés elkülönüléséhez vezetett. Ebből következően az agroerdészeti gazdálkodási forma csak marginálisnak nevezhető területeken maradt fenn.

A napjainkban világszerte alkalmazott agroerdészeti-rendszerek, amelyek az Európai Unióban is fellelhetők:

- silvoarable – erdő-szántó rendszer
- silvopasture – erdő-legelő rendszer
- forest farming – erdészeti gazdálkodás
- riparian buffer strips – part menti védősávok
- improved fallow – javított ugar
- multipurpose forest tree production – többcélú erdészeti rendszer
- forest garden – kertészeti erdőművelés.

E rendszer osztályai között nem mindig húzható éles határvonal, hiszen a magán földtulajdonosok szakmai és gazdasági érdekei saját földterületük nyereséges művelése érdekében sokféle kombinációjú termesztési technológiát eredményezhetnek.

A hagyományos agroerdészeti rendszerek eltűnése negatív hatások sorozatát idézte elő. Feledésbe merültek a farmerek szakmai ismeretei, tapasztalatai, a tájkép leegyszerűsödött, fokozottab-

ban jelentkeztek a különféle környezetvédelmi problémák, mint pl. talajerózió, szélérozió (deflációs károk), vízszennyezés, jelentős mennyiségű szénfelszabadulás, a biodiverzitás csökkenése, a károkozók természetes ellenségeinek élőhely-beszűkülése, miközben a gazdálkodók is elvesztették alternatív jövedelemforrásaik jelentős részét.

Az agroerdészeti rendszerek alkalmazása előnyösen hat a szénmegkötésre is, összehasonlítva pl. a monokultúrák szántóföldi növénytermesztéssel.

Különböző felmérések alapján Európában 90 millió hektár terület felelne meg agroerdészeti gazdálkodási célra. Ebből mintegy 65 millió hektár lenne hasznos különböző környezetvédelmi célokra, mint pl. a nitrogénkimosódás kockázatának csökkentése, talajerózió mérséklése stb. Ha ezeken a területeken a farmerek 20%-a alkalmazná az agroerdészetet a földjeinek 20%-án, akkor ez 2,6 millió hektár silvoarable (erdős szántó) területet eredményezne.

Közép-Európában egyedüli országgént a közelmúltban Magyarország megkezdte az EU 222-es intézkedés végrehajtását (*agrár-erdészeti rendszerek első létrehozása mezőgazdasági földterületeken intézkedés*). Az intézkedés célja, hogy lehetőséget adjon fás legelők létrehozására és hasznosítására, a hagyományos tájjellegű gazdálkodás fenntartására és a mozaikos tájszerkezet kialakítására. Az intézkedés elősegíti a lakosság helyben tartását és

* Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ

bővíti jövedelemszerzési lehetőségeit, és biztosítja a gazdálkodás fenntartását kedvezőtlen adottságú területeken és Natura 2000 területek esetében is. A támogatás az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) történik és a 46/2009. (IV.16.) FVM- rendelet szabályozza. A rendeletet 2010-ben két ízben módosították. A rendelet egyaránt szabályozza a támogatás mértékét, a telepíthető fajok körét, a telepítési paramétereket, amelyek részletezésétől most eltekintünk.

A rendelettel kapcsolatban szeretném megjegyezni, hogy érdemes lenne a támogatást más agroerdészeti rendszerekre is kiterjeszteni (pl. kalászosok-fák együttes termesztése), hiszen a gazdálkodók (egyéni mezőgazdálkodók, magán-erdőtulajdonosok) termelési érdekeltsége, termelési köre más és más.

Az idén a Vidékfejlesztési Minisztérium KFI projektjének keretében a NAIK – Erdészeti Tudományos Intézetben új

kutatási munka indult, az agroerdészet témakörben. A kezdeményezés hazai agroerdészeti termesztési technológiák kialakítását célozza. Ennek keretében döntően tág hálózatu akác (*Robinia pseudoacacia* L.), nemes nyár (*Populus × euramericana*), kései meggy (*Prunus serotina* Ehrh.), fehér nyár (*Populus alba* L.), közönséges dió (*Juglans regia* L.), fekete dió (*Juglans nigra* L.) valamint hibridjük (*Juglans × interme-*

szakaszában a kísérletek kiviteli tervének összeállítását végezzük, valamint egyéni gazdálkodók, magán-erdőtulajdonosok részvételével szakmai fórumokat tartunk annak érdekében, hogy elsősorban a nyugat-európai (francia, belga, holland) tapasztalatok, szakirodalmi feldolgozások alapján átfogó képet nyújtsunk az agroerdészet jelenlegi helyzetéről, jövőbeni kilátásairól. 🌿

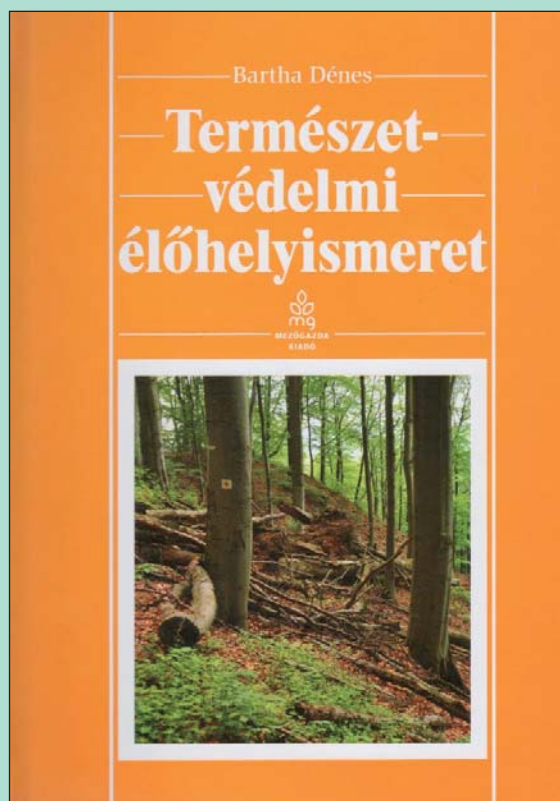
dia) faültetvényekben, illetve ezek tág hálózati variációiban 4-5 féle mezőgazdasági köztes növény elhelyezését tartjuk elképzelhetőnek. Köztes növények lehetnek pl. a gabonafélék, a burgonya, a kukorica, és a különböző aromanövények.

Az évenkénti vizsgálatok során a fás növények és a mezőgazdasági növényi kultúrák együttes természetésének ökológiai, fiziológiai (hozam) és ökonómiai összefüggéseit kívánjuk meghatározni. A munka jelenlegi

Bartha Dénes: TERMÉSZETVÉDELMI ÉLŐHELYISMERET

Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2013.

Mint arról már korábban is beszámoltunk, a Mezőgazda Kiadó az utóbbi években több természetvédelemmel kapcsolatos szakkönyvet jelentetett meg. Így a Természetvédelmi állattan, a Természetvédelmi növénytan, a Természetvédelmi élőhelykezelés után a Természetvédelmi élőhelyismeret c. művet tarthatjuk most a kezünkben. A szerző, aki az előző köteteknél szerkesztőként, illetve fejezetek írójaként is kivette részét, most önállóan adta közre az élőhelyismerettel kapcsolatos aktuális ismeretanyagot. A kötet első részében a vegetációtan általános fejezeteit találjuk, amelyet a Föld biomjainak bemutatása követ. Az ezután következő nagy fejezet a Kárpát-medence élőhelyeit részletezi könnyen áttekinthető, a szerző által felállított saját rendszerben. Kiemelendő, hogy nemcsak a mai Magyarország jellemző társulásait ismerhetjük

meg, hanem a nagy természetföldrajzi régió és egyben egység, a Kárpát-medence sajátosságait taglalja e fejezet. Az ismertett élőhelyek kompatibilisek az Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszerrel, továbbá a közösségi jelentőségű élőhelytípusokkal is. A Függelékben fontos és eddig máshol nem közzétett statisztikai adatokat tanulmányozhatunk, továbbá 48 táblán 112 színes fénykép segíti a vizuális tájékozódást. Az illusztrációk sorát a Kárpát-medence rekonstruált természetes vegetációtérképe zárja. E kötet jellegeből fakadóan a természetvédelmi szakembereken, egyetemi hallgatókon túl az erdészeknek, mezőgazdászoknak is jó szívvel ajánlható ismereteik bővítésére, de hasznos segítség lehet a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítésénél is.

Dr. Markovics Tibor

International
Pick-Up Award 2013.

A 2013-as Év Pick-upja díj* nyertese

ÚJ FORD RANGER

> 5 csillagos Euro NCAP minősítés

Akár 1100 kg teherbírás, 3500 kg vontatókapacitás, kategóriájában legnagyobb gázlómélység**: előnyeivel a legszigorúbb szakmai bírákat is lenyűgözi.

Sőt, a Ford Ranger a legelső olyan pick-up, ami 5 csillagos eredményt ért el az Euro NCAP töréstesztjén, több pontot szerezve, mint a 2. és 3. helyezettek összesen. Igazán keménynek született.

ford.hu

**Ford Ranger duplakabinos, XL 2.2 150 LE, klímával
már nettó 5 249 000 Ft-tól*****

* „A Ford Ranger, kiváló többcélú jármű, ami kényelmes és stabil, közúton és terepen is hibátlanul teljesít.” – fogalmazott Jarlath Sweeney haszonjármű-szakújságíró, az „Év Pick-upja” zsűri írt tagja.

** 800 mm gázlómélység.

*** Az ajánlat Ford Ranger duplakabinos, XL 2.2 l TDCi (150 LE), 4x4 M6, klímaberendezéssel felszerelt modell vásárlása esetén 2014. január 1. és március 31. között megkötött vevőszereződésekre érvényes. A modell bruttó ára: 6 666 230 Ft. További információ és részletek a márkakereskedésekben, a www.ford.hu oldalon és a Ford Vonalon (06 40 200 024). Az autó illusztráció. CO₂-kibocsátás: 199–261 g/km, vegyes átlagfogyasztás 7,6–9,9 l/100 km.

Go Further

Megalakult az Akác Koalíció

Glattfelder Béla (Fidesz) európai parlamenti képviselő az akác üldözésének abbahagyására szólított fel a mézről szóló irányelvtervezet január 15-i plenáris vitájában. A képviselő emlékeztetett, hogy a méhészet támogatása mind az Európai Unióban, mind Magyarországon kiemelt politikai és társadalmi célkitűzés.

Hazánkban a legnagyobb a fajlagos méhsűrűség az Európai Unióban. Átlagos évben a méhek 20-25 ezer tonna mézet állítanak elő. Ezen mennyiség legnagyobb része akácméz. Minden eszközzel támogatni szükséges a magyar méhészeket abban, hogy az akác telepítése és az akácméz szüretelése terén minden szükségtelen akadály nélkül tevékenykedhessenek.

Az akác biomassza-termelés céljára kiválóan alkalmazható fajta, tüzelőértéke átlag feletti. Elfogadhatatlan minden olyan uniós és magyar törekvés, amely az akác fajok telepítését akadályozza, annak hatósági üldözéséhez vezet, vagy az akác kiirtását célozza. „Sajnos a közelmúltban megjelent, az idegenhonos öznófajokról szóló bizottsági tervezet és a hozzá kapcsolódó EP jelentéstervezet éppen ennek a rossz felfogásnak nyújtana határtalan lehetőségeket. Ehhez kapcsolódóan a közös agrárpolitika végrehajtását elősegítő bizottsági jogszabálytervezet nem engedné meg a nem őshonos fafajok – könnyen az akác is ebbe a csoportba kerülhet – telepítését az ökológiai jelentőségű területeken, így ellehetetlenítené a méhészeti és megújuló energetikai beruházásokat. Az ilyen gazdaellenes törekvéseket még csírájukban el kell fojtani, a magyar EP-képviselőknek és a magyar kormánynak ebben vállvetve kell küzdeniük” – hívta fel a figyelmet a néppárti politikus.

Ezt követően a MEGOSZ már másnap jelezte levelében, hogy a magyar magán-erdőtulajdonosok és gazdálkodók nagy örömmel és egyetértéssel olvasták a parlamenti felszólalást az akác védelmében. Leszögezték, hogy számukra ez a fajta nem csupán gazdasági, környezet- és természetvédelmi hasznai miatt fontos, de a magyar vidék „kenyéradó fájaként” sok tízezer erdészettel, méhészzel, mezőgazdasággal foglalkozó család megélhetésének záloga is. Részletesen kifejtették azokat az érveket, amelyek az akác mellett szólnak és biztosították támogatásukról az ehhez kapcsolódó kezdeményezéseket. Az

ügyben a MEGOSZ MTI-közleményt is megjelentetett, aminek lényegét az alábbiakban közöljük:

„A magyar magánerdősök leghatározottabban tiltakoznak az ellen, hogy az akác termesztését uniós szinten bármilyen módon korlátozzák, vagy kizárják bármilyen támogatásból!

Az akác gyenge termőhelyeken is alkalmazható, gyors növekedésű, kiváló faanyagának pedig egyik legnagyobb felhasználási területe a mezőgazdaság. Pótolhatatlan talajvédő, szélerezítő elleni alkalmazása közismert.

Az akácból készült magyar termékek keresettek és évi több milliárdos árbevétel, számos munkahelyet jelentenek. Ha az Európai Parlament rendelete az akácot is a veszélyt jelentő fajok közé akarja sorolni, akkor az hazánkra beláthatatlan, teljesíthetetlen és pénzben ki nem fejezhető mértékű kötelezettségeket jelentene. Ezért a MEGOSZ mindent megtesz azért, hogy az uniós döntéshozók minél szélesebb körét is tájékoztassuk, mert létkérdés, hogy egyoldalú vélemények alapján ne korlátozhatók ennek a rendkívül értékes fafajnak a további alkalmazását.”

2014. január 27-én Akác Koalíció alakult az akác és akácméz védelmére és elismertetésére az alábbiak szerint:

„Alulírottak a mai napon létrehozzuk az Akác Koalíciót, mint a szervezetek közötti együttműködési fórumot.

Célünk az akác és a bozzá kapcsolódó tevékenységek, különösen a méhészet védelme az egyre szaporodó támadásokkal és korlátozási szándékokkal szemben.

Magyarország akác és akácméz nagybatalom.

Hazánkban van Európa akácerdejének a fele, ami a hazai erdőterület egynegyedét adja. A nemzetközi hírnévnek örvendő magyar méztermelés bevételeinek jóval több, mint a fele akácméz értékesítéséből származik. Okkal lehetünk büszkéek azokra az eredményekre, amelyeket elődeink ennek a fafajnak a basznosításával ez idáig elérték. Az akác óriási lehetőségeket kínál a jövőben is.

A korlátozások és a támadások nem csak a hagyományok megőrzését, de a jövőbeni lehetőségek kibasznlását is veszélyeztetik. Különösen nagy aggodalommal figyeljük azokat az EU jogszabálytervezeteket, amelyek az akácnak mint nem őshonos növénynek a „betiltásához” vezetnek.

A magyar érdekek, munkahelyek és vállalkozások megvédése azt követeli,

hogy szembeszálljunk a felelőtlen és rosszindulatú törekvésekkel. Nem elegendő azonban a mostani támadások elbárítása, azt is el kívánjuk érni, hogy az akác és az akácméz megfelelő társadalmi elismerésben részesüljön.

Ezért kezdeményezzük az akác és az akácméz hungarikummá minősítését. Ez az erdészek, a méhészek és mindazok munkájának elismerését jelentené, akik oly sokat tettek az akácnak köszönhető nemzetközi sikerekért. Reméljük, hogy a hungarikummá minősítés bozzájánul a megalapozatlan támadások elbárításához, megteremti a termesztés és a basznosítás hosszú távú biztonságát.”

A koalícióban résztvevő szervezetek és magánszemélyek a következők: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezetudományi Kar, Országos Magyar Méhészeti Egyesület, Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Országos Szövetsége, Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége, Nemzeti Biomassza Egyesület, Országos Erdészeti Egyesület, Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara, Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség, Nyugat-magyarországi Egyetem Simonyi Károly Műszaki Faanyagtudományi és Művészeti Kara, Nemzeti Agrárkutatói és Innovációs Központ Erdészeti Tudományos Intézet, Alföldi Erdőkért Egyesület, Glattfelder Béla európai parlamenti képviselő.

Az akác és az akácméz hungarikummá nyilvánításának első lépéseként 2014. február 7-én az említett és további csatlakozó szervezetek ünnepélyesen aláírták a „Magyar Akác” és a „Magyar Akácméz” hungarikummá nyilvánítását célzó kérelmet.

Időközben *ifj. Pályi Zoltán* erdőmérnök elektronikus aláírásgyűjtést kezdeményezett az akác védelmében, amihez több erdészeti hírportálon keresztül lehet csatlakozni.

A Vidékfejlesztési Minisztérium február 4-én „Gondoskodunk az akácról” címmel közleményt adott ki, amelynek bevezetőjéből idézünk: „A magyar Kormány nem támogat semmilyen olyan új uniós rendelkezést, amely ellehetetlenítené az akáccal foglalkozó erdőgazdákat és méhészeket. Az akácos ültetvények teljes felszámolása hazánkban legalább annyira elképzelhetetlen, mint amennyire például a kukorica termesztésének megszüntetése.”

Dr. Sárvári János
MEGOSZ

A beteg fák vizsgálatának tapasztalatai

Müller Imre – okl. erdőmérnök, okl. mérnök-tanár, igazságügyi szakértő

Több évtizedes igazságügyi szakértői tevékenységem alatt jelentős számban kellett veszélyes fákat vizsgálnom. A bírósági ügyekben általában az volt a kérdés, hogy vizsgálat alapján felismerhető lett volna-e a fa betegsége és ennek következtében a veszélyessége? Amennyiben a veszélyessége megállapítható lett volna, úgy az okozott kár a fa tulajdonosát terheli.

2009-ben Körmenden a Hegyalja úton beteg fa miatt történt baleset. Az utat kétoldalt piramis tölgy (*Quercus robur* „*Fostigiata*”) fasor szegélyezte. A fák kora mintegy 410 év volt. Egy 107 cm tőátmérőjű fa akkor dőlt az útra, amikor az arra szabályosan közlekedő személygépkocsi 5,5 m-re volt a fa vonalától. Az ütközés következtében az autóban ülő idős házaspár maradandó sérüléseket szenvedett. A ledőlt fa 107 cm-es tőátmérőjéből 8-9 cm-es szíjácscrész volt élő, a gesztrészt teljes mértékben elkorhasztotta a *Daedalea quercina*, vagyis a törzs teljesen elvesztette a szilárdságát.

A bíróság az anyagi kár mellett jelentős nem anyagi jellegű kártérítést ítélt meg, melyet a fa tulajdonosainak kellett megfizetni. Zalaegerszegen – egyebek között – a Zrínyi úti platánsort (*Platanus occidentális*) is vizsgáltam. A fákat 1880 és 1890 között ültették, 30-32 m magasak, mellmagassági átmérőjük 90 cm és 115 cm között változóak. Az egyik fán 11 m magasságban egy letört ág helyén nagyméretű korhadást ta-

pasztaltam. Mivel a fa egy nagy forgalmú intézmény bejáratánál állt, a kivágása mellett döntöttem. A törzs a korhadt ághelytől a törzsrésig üregesen elkorhadt. A visszamaradt tő egymásra merőleges átmérői 198 cm, 176 cm voltak és ebből az üreg azonos irányú méretei pedig 135 cm, illetve 127 cm.

A leírt fák terebélyes szép koronával rendelkeztek. Ilyen esetekben a laikus közvélemény tiltakozik a fák kivágása ellen. Nem tudják, hogy az egészséges szíjácscrész szállítja a tápanyagot és emiatt ugyan kívülről egészségesnek tűnik a fa, de a gesztrész attól még lehet elkorhadt. A korhadás következtében elveszti a szilárdságát, és könnyen balesetet, esetenként halálos balesetet és jelentős anyagi kárt okoz.

Zalaegerszeg közterületein több mint 350 helyi védettség alatt álló fa vizsgálatára kaptam megbízást. Köztük több mint 400 éves szelídgesztenye, (*Castanea sativa*) és 200-220 évesre becsült kislevelű hárs (*Tilia cordata*) is volt.

A hársfát 1930-ban villámcsapás érte, egy hatalmas oldalága leszakadt és a helyén egy 60 cm széles és 190 cm hosszúságú sebfelület keletkezett, amely bekorhadt. A sebhelyet kitisztítottuk és védőkezeltük. A meglévő ágakat acélpántokkal összefogtuk, így bízunk abban, hogy a fát megmentettük az utódoknak.

A fák egészségi állapotának vizsgálata többféle módon végezhető. Több esetben elégséges a szemrevételezés. A gyakorlatban alkalmazható a 6-8 mm átmérőjű meghosszabbított fűrészár kézi fűrőbe befogva. A fatörzs állapotára

nagy biztonsággal lehet következtetni a fűrészszám által kihordott forgács állapotából. Amennyiben nincs forgács, vagy az por alakú, akkor a fatörzs üreg-része korhadt, vagy előrehaladott vöröskorhadt állapotban van. Összeálló forgács esetében a fa egészséges.

A hangsebességen alapuló mérés a FAKOPP nevű mérőműszerrel végezhető. A start és a stop detektorokat a fatörzs ellentétes oldalán kell a faanyagba beütni úgy, hogy a fa rostjainak maximum 30 fokos szöveget zárjanak be és egymás felé nézzenek. A start detektorra nem túl

Acélpántokkal összefogott ágak

nagy, de határozott ütéseket kell mérni. Egy adott helyzetben 3-4 mérést ajánlatos végezni. A kijelzőről a terjedési időket olvashatók le és ezek átlagát kell figyelembe venni. Amennyiben a fa belseje korhadt, akkor a stop érzékelőhöz érkező első hanghullám a korhadt részt kikerülve, hosszabb úton halad át a fatörzsen, tehát nagyobb terjedési időt mérünk, mint az egészséges fánál.

A kisonrcsolásos módszerek közül a leggyakrabban alkalmazott a fűrész. A legkorszerűbb változata a német fejlesztésű RESISTOGRAPH nevű műszer. A fűrészszám egy 3 mm átmérőjű tűfűrő, amely megfelel az évgyűrű-analízis céljának is. A készülék grafikusán ábrázolja a fűrészhez használt teljesítményt és a faanyag sűrűsége közötti összefüggést. Ha a fűrő nagyobb sűrűségű anyagban halad, akkor nagyobb teljesítmény szükséges a szerszám előtolásához, mint a kisebb sűrűségű anyag esetében, például kicsi és korai pászta, vagy korhadt faanyag esetében. 🌿

Újjal vörös porrá morzsolható geszt

Megjegyzések a Bükk hegységben folyó erdészeti kutatásokhoz

Nekünk, a mindennapi munkába belemerülő erdőgazdálkodóknak mindig felkelti az érdeklődésünket, ha a környékünkön valamely intézmény tudományos kutatásokat végez. Mi több, megtiszteltetésnek érezzük, hogy e vidéket a tudomány művelői figyelemre méltónak tartják. Külön öröm, ha bepillanthatunk a tudományos munka műhelytitkaiba, bekapcsolódhatunk egyes témakörök megfigyelésébe, felmérésébe, nemkülönben, ha a kutatások eredményeit is megismerhetjük.

A Bükk hegységben két nagy ívű kutatást van alkalmunk figyelemmel kísérni. Eger határában a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kara végez kutatást „Síkfőkút Project” néven, egy 64 hektáros erdőtümbben. Felsőtárkány határában pedig a Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete kutat egy 94 hektáros magterületű erdőtümböt, sokszoros nagyságú védőzónával. Ezekben a tájra jellemző cseres-tölgyes, gyertyános-tölgyes és bükkös erdőrészeket egyaránt szerepelnek.

Az egri területen komplex bioszférakutatás folyik, a felsőtárkányin pedig erdőrezervátum-kutatás. Gyakorlatilag tehát mindkét terület „elindulhatott” az őserdővé alakulás útján. Erre azért is kiváló az alkalom, mert a két terület már a kutatás megkezdése előtt is évtizedeken át mentes volt minden emberi beavatkozástól. A természet erői szabadon érvényesülhetnek, semmi nem szab gátat az ökoszisztéma alakulásá-

nak, felépítésének, önszabályozó folyamatainak. A feltételezések és várakozások szerint az ökoszisztéma önfenntartóvá válik. A tájra jellemző, őshonos fajokból álló, klimax-közeli erdő fokozatosan megújítja önmagát, és az őserdei folyamatok „működnek” az idők végezetéig. (Bár az aggályoskodók körében némi kétely is felmerül, amire hamarosan rátérek.)

Mindkét kutatási területen részletes mérések, vizsgálatok történtek, zajlanak. Különösen az egri területen: ott minden vizsgálat megtörtént, ami egy erdőterületen egyáltalán végezhető. Talán csak egyetlen dologban látok némi hiányt: nevezetesen a makktermések megfigyelésében, hosszú távon való regisztrálásában. Mikor, milyen volt a virágzás, volt-e szélvihar, kései fagy? Hány szem makk hullott egy négyzetméterre, hány mázsa egy hektárra? Mennyi volt az ép és mennyi a károsított? Átvészelt-e a zord telet, volt-e elég nedvesség a csírázáshoz és az életben maradáshoz? Okozott-e kárt a kései fagy, majd a nyári aszály? Az elhalt, idős fák nyomán keletkezett lékekben milyenek a fényviszonyok, elegendőek-e a csemeték növekedéséhez? Be tudják-e tölteni a csemeték a keletkezett lékeket, versenyben az igencsak virulens erdei cserjékkel, amelyek egyébként szintén részei az ökoszisztémának? S nem utolsósorban: mennyire turkálta fel a vad-

disznó a makkos fák koronavetületét? A továbbiakban pedig: mi a sorsa a csemetéknek egy év, két év, X év múlva?

Ilyen kérdésekre irányuló kutatásokról nem kaptunk hírt a kutatási jelentésekben. Pedig, ha az őserdővé válás után nem a várakozásaink, reményeink szerint következne be, ezen vizsgálatok nélkül nagyon nehéz lesz rá magyarázatot találni. Ezek most legalább annyira befolyásolják az ökoszisztéma sorsát, mint a jövőben bekövetkező (?) klímaváltozás. Az említett megfigyelésekkel sajnos, máris több évtizedes késésben vagyunk. Ezek nélkül nehezen tudjuk követni az őserdővé válás, vagy nem válás folyamatát. Azért is fontos a megfigyelések ilyen irányú kiterjesztése, nehogy a következő kutatásban arra keressék a választ, hogy hány millió forintba kerül egy elvadult, elbozótosodott terület újra erdősítése. A tét nem kicsi! Nem tizedhektáros parcellákról, hanem több száz hektáros erdőtümbökről van szó.

Irodalom:

Az erdőrezervátum-kutatás eredményei. A Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, 2001.

Erdészettudományi Közlemények 2013/1 Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar. Negyven éve az erdőökológiai kutatás szolgálatában: a Síkfőkút Project

Reményfy László

A mezei juhar (*Acer campestre*) botanikai jellemzése

— Prof. dr. Bartha Dénes – intézetigazgató egyetemi tanár, NYME EMK NTI

A tudományos nemzetségnév Linnétől, 1753-ból származik, ám a juharokat már Ovidiusnál és Pliniusnál is *acer* latin köznéven találjuk, amely név kétséges, hogy összefügg a latin *acer* = éles, hegyes vagy a görög *akrosz* = csúcs szavakkal. Egyesek ezt a szót az indogermán *ak-* = hegyes töre vezetik vissza, s vélhetően a korai juhar hegyes karéjai alapján ragadt a nemzetségre az *acer* név.

A *juhar* nemzetségnév szláv jövevényszó, már egy 1232-ből származó oklevélben olvashatjuk *ihor* írásképpel. A tudományos fajnév, a *campestre* a latin *campus* = mező szó melléknévi alakja, s a mezei tag arra utal, hogy e faj gyakran a síkvidékek, alacsonyabb régiók mezőkkel ölelt kisebb erdőfoltjaiban, facsoportjaiban, mezsgyéiben nő. A latin eredetű fajnév nemcsak a magyar fajnévben öltött testet, hanem sok európai nyelvben is. Így a német Feld-Ahorn, az angol Field maple, a francia Érable champêtre mind erre utal. Korábban használták nálunk a fodor juhar, csipke juhar megnevezést is, amely előtagok a faanyag hullámos rostjai alapján ragadtak e fajra. Érdekesség, hogy az első magyar dendrológia szerzője, *Groszinger János Keresztély* 1797-ben még csak két juharfajt említ, az *Acer majus* alatt a hegyi juhart, míg az *A. minus* alatt a mezei és korai juhart egyaránt értette.

Alaktana

E fafajt idősebb korban ma zömében 10–15 m magas egyedek képviselik, holott jó termőhelyeken akár a 20–30 m magasságot is elérheti. Ilyen egyedeket ma már alig lehet találni, mivel évszázadok óta gyomfaként üldözik, s a gyengébb minőségű termőhelyekre szorították vissza, ahol a gyakori fakitermelések és a sarjaztatás miatt „letörpült”. A mai egyedek alapján az is nehezen hihető, hogy e fafaj akár 150–200, de egyes irodalmi források szerint 300–350 évig is élélhet. Ilyen matuzsálemi korú egyed nálunk már nem található.

Gyomfaként való üldözése arra is visszavezethető, hogy nem nevel hosszú, egyenes törzset, s szürkésbarna, kicsi, szögletes és morzsolható kéregcserepekkel fedett törzse a föld felett rendszerint már hamar elágazik, vastag, felálló ágakra bomlik. Ezek gyakori továbbágazásával sűrű, kerekded lombkorona alakul ki. Hajtásrendszerében sok a rövidhajtás, ezért lombozata sűrű. Van egy érdekes alakja (f. *suberosum*) is a mezei juharnak. Ez a másodéves gallyain paraanyagokból álló léceket fejleszt, amelyek a szárcsomóknál befűződnek. Ez a parás mezei juhar nagyon gyakran csak cserjetermetű, sok egyforma, töben elágazó törzset nevel, s gyakran lehet vele erdőszéleken, mezsgyéken találkozni. Az a vélekedés, hogy a nem parás vesszejű alapfajhoz képest szárazságtűrőbb, még nem bizonyított. E fafaj nagyon jól sarjad kivágás után tuskóról, de gyökérsarjakat is tud nevelni, amelyekkel távolabb gyalogolhat. Törzse édes nedvet tartalmaz, amelyből korábban a törzs megcsapolásával cukrot főztek.

A mezei juharban az *Acer* nemzetség szürke eminenciását tisztelhetjük, mivel első látásra sem levelében, sem virágzatá-

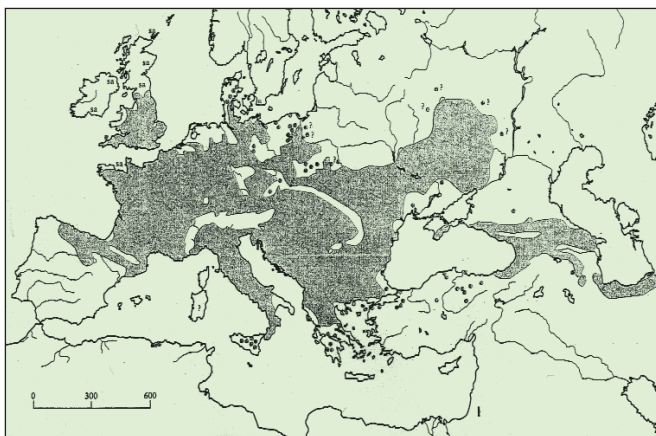

Mezei juhar. Csapody Vera akvarellje

ban, sem termésében nem lehet semmi különlegeset felfedezni. Meglehetősen kicsi, 4–10 cm hosszú és széles levelei vannak, rendszerint öt, ritkábban három karéjra tagolódnak. A középső három karéjon gyakran mellékkaréjok képződnek. A karéjok e fajnál tompák, az acer szóval ellentétben nem hegyesek. A levél egyetlen érdekessége, hogy nyelében tejedények futnak, ezért annak megsértésekor fehér tejnedv folyik ki belőle. Igaz, a tejnedv-termelés nem olyan intenzív, mint a korai juhar esetében.

Virágzatai általában 25 éves kor felett, lombfakadással egy időben jelennek meg a hajtásvégeken, a kevés virágú sátorozó bugák kezdetben felfelé állnak, majd lekonyulnak. Sárgászöld, kicsiny virágai alig tűnnek szemünk elé, leginkább a beporzást végző hártýásszárnyúak szorgoskodása hívja fel rájuk a figyelmet.

Ha közelebről vizsgáljuk a virágokat, akkor egy érdekes jelenségre figyelhetünk fel. A morfológiailag kétivarúnak tekinthető virágok funkcionálisan valójában egyivarúak. Az egyik virágban a jól fejlett termő mellett rövid porzószerű porzókat találunk, amelyeknek a portokja nem is nyílik fel. Ezen nőjlegű virágok fejlesztenek későbbi termést. A másik típusú virágban a jól fejlett és működőképes porzók mellett csökkent magház található. Ezek a porzós virágok a virágzat külső vi-

1. ábra. A mezei juhar elterjedési területe

rágai. A mezei juhar is jól példázza, hogy az ősbibb juharoknak kétivarú virágai voltak, míg az evolúciósan fiatalabb fajoknak már egyivarú virágaik vannak, azaz a fejlődés a kétivarúságtól az egyivarúság irányába mutat. Sőt bizonyos juharfajok (például a hazánkban özönfajként terjedő zöld juhar) már kétlakúságot mutat, azaz külön egyedeken fejlődnek a porzós, más egyedeken a termős virágok. A mezei juhar egyedek között is felfedezhetünk olyanokat, igaz csak 1–2%-os arányban, ahol az ivari szétválás már tökéletes.

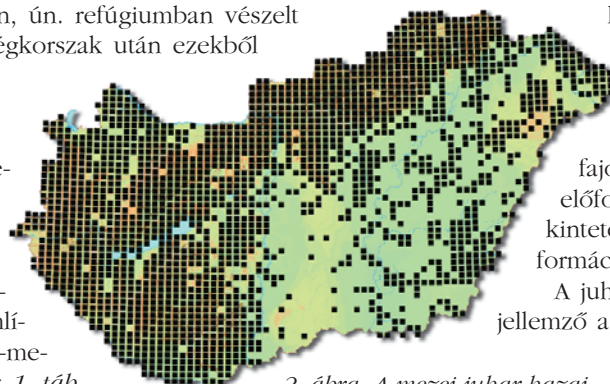
Ikerlependék termései kicsik, a szárnyak egymáshoz képest egyenes szögben állnak, így felső élük vízszintes vonallal határolható. A fiatal termések gyakran vörösen futtatottak, a meg nem termékenyült virágokból léha, azaz csírázásra képtelen termések fejlődnek.

Elterjedése

A mezei juhar elterjedésének súlypontja Közép- és Dél-Európában van. Érdekes módon megtaláljuk Afrikában is, Algéria legészakibb részén, viszont hiányzik az Ibériai-félsziget java részéről, szórványos Szicíliaiban, a Peloponnészoszi-félszigeten és Kis-Ázsiában. Megtalálható viszont a Kaukázusban és a Kaszpi-tengertől délre eső területeken is. Északon Skócia déli részéig, Dániáig hatol, a Skandináv-félszigetnek csak a legdélibb csücskében él. Kelet-Európában majdnem a Volgáig hatol, de a Fekete-tengertől és a Kaukázustól északra húzódó sztyepp-övezetben már nem fordul elő. Elterjedési térképére pillantva még az is szembeütik, hogy a magashegységek (pl. Pireneusok, Alpok, Kárpátok, Szudéták, Kaukázus) felsőbb régióit elkerüli. Ez a tény az elterjedési területéből is adódó nagymérvű hőigényével hozható összefüggésbe, amit csak az alacsonyabb régiók hosszabb vegetációs időszakú helyein kap meg. A jégkorszak alatt négy Földközi-tenger melléki menedékterületen, ún. refúgiumban vészelt át, az interglaciálisokban és a jégkorszak után ezekből hódította meg a mai területeket.

Előfordulása

Hazánkban a sík- és dombvidékeken található meg elsősorban, de felkapaszkodik a középhegységekbe is, igaz 500 m tengerszint feletti magasság felett már alig találjuk meg. Ennek oka a már említett magas hőigénye. A Kárpát-medencei vertikális megjelenését az 1. táblázat szemlélteti. Legmagasabban a Petrozsény melletti Piatra Rosi-n kapaszkodott fel

2. ábra. A mezei juhar hazai előfordulása (Forrás: Magyar Flóratérképészeti Program, 2013, Sopron)

(1196 m), de ott már csak cserjetermetű. Tapasztalt tény, hogy a magashegységekben a patak völgyekben nyomul fel.

Sokféle erdőtársulásunk jellemző elegyfája, így gyakori a cseres-tölgyesekben, a mész- és melegkedvelő tölgyesekben, az erdőssztyepp-tölgyesekben. A gyertyános-tölgyesekben és a keményfás ligeterdőkben már ritkábban kerül szem elé, de ennek az is oka, hogy ezeken a jobb termőhelyeken visszaszorították a korábbi erdőhasználatok. Érdekes, bár csaknem megsemmisült társulás a hazánkban *Fekete Gábor* által 1965-ben leírt mezei juharos-tölgyes. A Gödöllői-dombvidékről jelzett, s korábban az Északi-középhegység alacsonyabb, kontinentális klímahatásnak kitett részein, platókon, enyhe domboldalakon megjelenő társulás ökológiai tekintetben a gyertyános-tölgyes és a cseres-tölgyes között áll. A gyertyán ebben a társulásban kevésbé érzi jól magát, csak szórányosan jelenik meg, viszont a második lombkoronaszintben tömeges az árnyalást jól elviselő mezei juhar.

Magyarország legnevezetesebb mezei juhar egyede a gyulai vár melletti parkban állt vihartól tépázva. E közel négy méter törzskerületű fa alatt komponálta a hagyomány szerint *Erkel Ferenc* a Bánk bán dallamát.

1. táblázat. A mezei juhar vertikális megjelenése a Kárpát-medencében (Forrás: FEKETE - BLATTNY, 1913)

Nagytaj	Felső határ (tszfm. m)
Északnyugati-Kárpátok	750
Közép-Kárpátok	700
Északkeleti-Kárpátok	810
Keleti-Kárpátok	810
Déli-Kárpátok	720
Dél-magyarországi hegyvidék	750
Erdélyi-szigethegység	720
Magyar-középhegység	750
Horvát Alpok	940
Átlag	740

Változatossága

A juhar nemzetségben jelenleg 124 faj ismert, amelyeket 16 szekcióba sorolnak. A szekciók között jelentős különbségek fedezhetők fel morfológiai és vélhetően evolúciós tekintetben. A mezei juhar a Platanoida szekcióban kapott helyet, ebbe tartozik a korai juhar is.

A mezei juhar fajon belüli változatossága leginkább a leveleknél és a termésnél jelentkezik. Ez alapján három alfaját különítjük el, a subsp. *mariscum* alfaj esetében a levél háromkaréjú és a termésfallal burkolt mag molyhos. A subsp. *campestre* és subsp. *hebecarpum* alfajok esetében a levél 5 tagolatú, előbbinél kopasz, utóbbinál molyhos a magház és a levélfonák is. Ezeket az alfajokat eddig kevésbé kutatták, így előfordulásuk, termőhelyi igényeik tekintetében nem rendelkezünk biztos információkkal.

A juharfajok között a természetben alig jellemző a hibridizáció. A mezei juhar esetében is csak két természetes úton keletkezett hibridfaj ismert. A Dél-Európában élő francia juharral alkotott hibridjét (*A. × bornmuelleri*)

ri) *Borbás Vince* nagynevű botanikusunk írta le a Balkán-félszigetről, míg a szintén dél-európai tompakaréjú juharral alkotott hibridet (*A. × jakelyanum*) tavaly fedezték fel az Isztriai-félszigeten. Kertekből ismert a hegyi juharral mesterségesen létrehozott hibridfaj is (*A. × ramosum*). A legismertebb mesterséges hibrid (*A. × zoeschense*) a híres német dendrológus, *Schwerin gróf* zoescheni faiskolájában jött létre, a mezei juhar mellett a másik szülőfaj az Appennini-félsziget déli felében élő olasz juhar. E hibridet díszkertészeti célokra használják.

Bár maga az alapfaj kevésbé mutatós, 37 kultúrváltozat ismert, amelyek habitusban, a levél színében, mintázatában különböznek. Hazánkban öt fajtát árusítanak a díszfaiskolák, közülük a keskeny tojásdad koronájú, egyenes törzsű 'Zentai' magyar nemesítés eredménye.

Figyelemre méltó taxon a parádi vagy más néven mátrai ősjuhar. Ezt *Papp József* botanikus fedezte fel 1954-ben a Mátra hegységben tett kirándulása során a Tarna völgyében. Kezdetben a mezei juhar egy érdekesebb levélváltozatának, atavisztikus alakjának gondolta, majd további vizsgálódások és összehasonlítások után faji rangra (*Acer acuminatilobum*) emelte. Rövid időn belül védelem alá is helyezték az akkor ismert egyetlen egyedét, s botanikus kertekben elkezdtek vegetatív úton szaporítani. A magyar botanikusok körében sok vitát váltott ki ennek rendszertani helyzete, de egyértelmű álláspont nem született mind a mai napig, hogy önálló faj-e vagy sem. Papp József már a taxon leírásakor jelezte, hogy sok hasonlóságot mutat a felső-miocén szarmata-rétegeből származó fosszilis juharfajokkal. Az utóbbi években a Mátráján Aldebrő közelében újabb, de fiatalabb egyedeket találtak ezen érdekes juharból, ami azért is öröndetes, mert az eredeti fa ma már rossz egészségi állapotnak örvend.

A mátrai ősjuhar bajtása és virágzata

A mezei juhar az éghajlati szélsőségeket, az erős téli hideget és a tartós szárazságot jól viseli, széles ökológiai amplitúdója miatt a száraz-félszáraz termőhelyű tölgyesaink leggyakoribb elegyfája. A vadragásnak jól ellenáll, ezért igazán megérdemelné már, hogy megfosszuk a gyomfa címtől, s ökológiai szerepét felismerve nagyobb teret szánjunk neki egyre jobban átalakuló erdeinkben. 🌿

EK Erdészettudományi
Közlemények alapítva 2011-ben

Az Erdészeti Tudományos Intézet és a Magyar Erdésztudományi Egyesület
Erdőmérnöki Karának tudományos lapja - www.erdtudkoz.hu

Megújult az Erdészettudományi
Közlemények honlapja

Letölthetőek az erdészeti tudományos
szakfolyóirat lapszámai

Letisztult minimalista formában, áttekinthető menürendszerrel, felhasználóbarát szerkezetben újult meg az *Erdészettudományi Közlemények* honlapja. A weboldal egyik legnagyobb előnye, hogy a szaktudományos folyóirat eddig megjelent összes lapszáma – az Erdészeti Lapok digitális archívumához hasonlóan – lapszámonként egyben, illetve cikkenként is letölthető, pdf formátumban. Az archívum mellett megismerhető a folyóirat szakmai küldetése, tudományos céljai, a szerkesztőbizottság személyi összetétele. És ami szintén nem mellékes, a jövőző szerzők is részletes formai, tartalmi instrukciókat, útbaigazítást szerezhetnek publikációik, kézírataik beküldése előtt. Ennek határideje a következő kötethez már nincs is túl messze, 2014. március 10-ig várják az írásokat! A szakfolyóirat megújult honlapja a www.erdtudkoz.hu webcímen érhető el.

Nagy László

Új belépők

Győr-Moson-Sopron megyei Magánerdő Gazdálkodási és Környezetvédő Helyi Csoport: Giczi Dávid egyetemi hallgató, Giczi Róbert egyéb felsőfok, Németh Attila egyéb középfok; **Vértesi Helyi Csoport:** Németh Márta egyéb felsőfok; **Debreceni Helyi Csoport:** Takács Péter tanuló, Balogh József tanuló, Bálega Zsolt erdésztechnikus, Stelcz Norbert erdésztechnikus; **Miskolci Helyi Csoport:** Fidrus Gábor egyéb középfok, Török Gábor erdőmérnök, Gáspár László egyéb felsőfok; **Szombathelyi Helyi Csoport:** Dr. Csánaki Eszter egyéb felsőfok; **Székesfehérvári Helyi Csoport:** Dr. Gombás Katalin erdőmérnök; **Zalaegerszegi Helyi Csoport:** Lukács Péter erdésztechnikus, Belső László egyéb felsőfok, Stropka Dávid erdésztechnikus; **Balassagyarmati Helyi Csoport:** Bolgár Róbert erdésztechnikus; **Kecskeméti Helyi Csoport:** Nagy Anett egyéb felsőfok, Csikós Béla Gábor erdésztechnikus, Király Zsuzsanna erdésztechnikus; **Erdélyi Helyi Csoport:** Lurcza János erdőmérnök, Molnár Gábor erdőmérnök, Kiss Dénes erdőmérnök, Farkas Attila egyéb felsőfok, Széles Anna erdőmérnök; **Nagykanizsai Helyi Csoport:** Heilig Petronella erdésztechnikus, Lukács Viktória Katalin erdésztechnikus, Vándor Péter egyéb felsőfok; **Csongrád megyei Helyi Csoport:** Traj Lajos; **Bajai Helyi Csoport:** Bodor László erdőmérnök; **Győr Erdőgazdaság Helyi Csoport:** Kőkény Gergely Levente erdőmérnök; **Egri Helyi Csoport:** Bányai Béla egyéb felsőfok, Boldizsár Tibor Bence, Ecsegi László erdőmérnök, Simon Péter erdésztechnikus; **Kaposvári Helyi Csoport:** Vitman László erdésztechnikus.

A Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola Bedő-díjasai

Bedő Albert neve a halálát követő évtizedekben lassan kezdett feledésbe merülni. Ezen igyekezett változtatni az Országos Erdészeti Egyesület egyebek között a Bedő Albert Emlékérem 1957. november 4-ei alapításával.

A hétköznapi nyelven Bedő-díjnak nevezett emlékérem az egyesület legrégebbi szakmai díja, amelyet *dr. Király Pál* szerint a szakmai közvélemény a legmagasabb elismerésnek tart. E kitüntetésben az egyesület azon erdészeti végzettségű élő tagjai részesülhetnek, akik a névadó szellemiségéhez méltó munkásságot folytattak és kiemelkedő szakmai tevékenységük mellett jelentős szerepet vállaltak az egyesületi célok megvalósítása érdekében. Napjainkban a Bedő Albert Emlékérem kitüntetésben évente legfeljebb három személy részesülhet.

A díj alapítása után alig néhány évvel *Obermayer György*, a szegedi erdészeti technikum és az ásothalmi erdészeti szakiskola akkori közös igazgatója kezdeményezésére 1961 novemberében a Földművelésügyi Minisztérium mint főhatóság engedélyezte az ásothalmi Erdészeti Szakiskolának a Bedő Albert név felvételét. A névválasztás igen szerencsés volt, hiszen az ásothalmi iskolához sok szállal kötődött Bedő Albert. Vélhetően napjaink hazai erdészeti iskolai közül az egyetlen, amelynek megálmodásában, majd az iskola alapításában is meghatározó szerepet vállalt. Az iskola épületegyüttesében bizonyíthatóan többször is járt. Az 1883. október 10-ei megnyitó ünnepségen is jelen volt Bedő, aki a helyszínen felvett jegyzőkönyv szerint ünnepélyes keretek között vette át az iskolát *Pálffy Ferenc* szegedi polgármestertől. Ünnepi köszöntőjét az Erdészeti Lapok 1883. évi októberi száma közölte. A kezdeti években Bedő Erdő-őr című könyvéből tanultak az iskola tanulói. Az első osztály 1884. szeptember 30-án vizsgázott az első év tananyagából. Az első vizsgabizottság elnöke is Bedő volt. Az utóbbi több mint fél évszázad során az Országos Erdészeti Egyesület mellett az ásothalmi szakiskola is élen járt Bedő Albert emlékének ápolásában. Napjainkban az iskola teljes neve Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola és Kollégium.

Bedő Albert Emlékérem kitüntetésben az elmúlt 57 év során több mint 170 személy részesült. Közülük nyolcan a szakiskola diákjai vagy tanárai voltak. Ismereteink szerint az iskola egykori diákjai közül elsőként *Beck Antal* (1927-2004) erdész vehette át kitüntetését 1974-ben Egerben. Az erdész szakiskola 1948-as elvégzését követően 1950-56 között a Pécsi Erdőtelepítési Állomás vezetője volt. Azt követően a Mecseki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságnál tevékenykedett fásítási előadóként. Nagymértékben szakértelmének és pontos, fáradhatatlan munkájának köszönhetően jöttek létre a Dél-Dunántúlon a közreműködésével akkor létesített fásítások.

Szeverényi István (1924-) erdész 1984-ben Kecskeméten vehette át kitüntetését kiemelkedő munkájáért. Az Erdész Szakiskolát 1951-ben végezte el. Szakmai életét a Duna-Tisza közén, a Kiskunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságnál töltötte. Évtizedeken keresztül volt erdészvezető Nyárfajson. Visszaemlékezéseiben ezt írta: „A szakiskolától, annak tanári karától kimagasló útravalót kaptam. Egyéni szorgalmam és ambícióm mellett elsősorban ennek tulajdonítom, hogy mintegy négy évtizeden át helyt tudtam állni.”

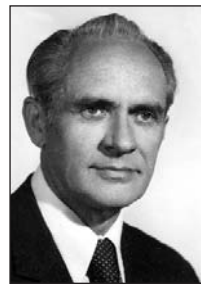

A szakiskola öt, korábban az iskolában is tevékenykedő tanára részesült Bedő Albert Emlékérem kitüntetésben. Időrendben elsőként *Kovács József* (1910-1970) erdész vehette át kitüntetését halála előtt két hónappal, 1970-ben Nyíregyházán. A II. világháború előtt hat évig szolgálatvezető erdészként tevékenykedett a szakiskolában. A háborút követően a Felsőtisza Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság erdőművelési csoportvezetőjeként ment nyugdíjba. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében mintegy 8 000 hektár erdőfelújítás és 4 000 hektár er-

dőtelepítés hirdeti az utókornak lelkiismeretes munkáját.

Ibaros Frigyes (1915-2000) erdőmérnök szintén a háború előtt tanított a szakiskolában 1939-1943 között. Két iskolai tablón is megtalálható, akkor még a Kurcz Frigyes nevet használta. Nevét később magyarosította. A háború után előbb a Balatonfelvidéki Erdőgazdaságnál tevékenykedett erdőművelési főmérnökként, majd a MÉM Veszprémi Állami Erdőrendezőszékhelyetteseként ment nyugdíjba. Kiemelkedő szakmai munkásságát 1976-ban Balatonfüreden ismerték el.

Dr. Tuszkó László (1920-1984) erdőmérnök 1950-ben néhány hónapig látta el az iskolavezetői teendőket. 1950. október elsejével kinevezték az akkor létrehozott soproni Erdészeti Technikum igazgatójának, ahol 1980-ban történő nyugdíjazásáig oktatott. Kimagasló pedagógiai munkásságáért 1977-ben Debrecenben vehette át kitüntetését.

Dr. Szőnyi László (1921-) erdőmérnök 1946-49 között tanított a szakiskolában matematikát és jogot. Azt követően közel két évtizeden keresztül az ERTI tudományos munkatársa, majd fősztályvezetője volt. Nyugdíjazása előtti évtizedben a MÉM Erdőrendezési Szolgálat osztályvezetőjeként tevékenykedett. Sokrétú és kiemelkedő kutató és tudományos szervező munkássága elismeréseként 1983-ban Sopronban vehette át szakmai kitüntetését.

Dr. Kollwentz Ödön (1912-2008) erdőmérnök 1950-51 között erdőművelést, erdőbecslést és erdőrendezést tanított a szakiskolában. Majd a debreceni erdészeti technikumban tanított négy évet. Végül a Mecseki Állami

Erdőgazdaság erdőművelési osztályvezetőjeként ment nyugdíjba 1973-ban. Kiemelkedő szakmai és kiterjedt szakirodalmi munkásságáért 1993-ban Kaposváron vehette át szakmai kitüntetését.

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó (1961-) erdőmérnök 1986-tól a szakiskola tanára, majd 1996-tól napjainkig az intézmény igazgatója. Az iskola tanárai közül az egyetlen, aki az

egyesületi tevékenysége mellett a szakiskolában végzett kiemelkedő szakmai és pedagógiai munkásságáért részesült a legmagasabb szakmai elismerésben 2012-ben Miskolcon.

Andrés Pál, Nagy László

ÉLETUTAK, TÖRTÉNETEK

Fényes dátuma 1883. október 10-e a magyar erdészet történetének. Ezen a napon adta át rendeltetésének a szakma által a legnagyobb magyar erdészként tisztelt kálnoki *Bedő Albert* országos főerdőmester az első magyar állami erdészképző iskolát Ásotthalmán.

Generációk régóta melengetett vágya vált ezzel valóra azok körében, akik a hazai erdők sorsa, jövője iránt, e hatalmas nemzeti kincs iránt felelősséget éreztek. S akik az 1867-es kiegyezést követő időkben, az ország szédítő ütemű fejlődése közepette az erdőgazdálkodásnak, ennek a tisztas, de egyszerű, primitív szinten álló ősfoglalkozásnak korszerű szakmává fejlesztésén, a modern magyar erdészet megteremtésén fáradoztak. Akik arról ábrándoztak, hogy ne kelljen többé a magyar földet és nyelvet alig ismerő, külföldi iskolákban végzett közvetlen termelésirányítókat idegenből importálni (főleg a német nyelvterületről). Hanem itthon, magyar nyelvű szakiskolában magyar szaktanárok által kiképzett és a szülőföld iránti mély vonzalommal áthatott ifjak kezébe kerüljön a magyar erdők kezelése, sorsuk intézése.

Százharminc esztendő telt el azóta, és ez már történelmi mércével mérve is nagy idő. S ez alatt a hosszú idő alatt – a kedvelt erdészhozónalattal élve – az elvetett kis makkból derekas tölgyfa lett. Mert, hála az iskola mindenkori fe-

lős vezetőinek és mindazoknak, akik sorsának alakulására befolyással voltak, a múlt évek hosszú sora alatt vastagodott is a fa. Hol egy új épület, hol egy kis emlékmű vagy gyűjtemény létesíté-

se, hol a park vagy a tanulmányi erdő fejlesztése jelentette a gyarapodást, az évgyűrűk lerakódását, a fa terebélyesedését. Az iskolának a különböző kerek számú évfordulói alkalmából megjelentett korábbi kiadványai, a szaksajtóban megjelentetett köz-

lemények szépen, részletesen ismertetik ezt a fejlődési folyamatot.

Érzékeltek azonban azt is, hogy ez a százharminc éves fejlődés nem volt mindig sima, töretlen sikertörténet. A történelem viharai az országnak ebbe a kissé félreeső zugába is betörték és rázták, meg-megtépázták a növekvő fát. A leg súlyosabb széltevést talán 1968-ban szenvedte el, amikor is – 85 évi működés után – megszűnt már fogalomként a két-éves erdészképző szakiskola lenni.

Ám maga az intézmény nem szűnt meg, hanem (hála az iskola korabeli igazgatóinak és tanszemélyzetének) túlélte a súlyos sérülést, csak más módon szolgálja a magyar erdészetet és a tanulni vágyó magyar ifjúságot. S él és fejlődik, virágzik mindmáig. Így az erdőgazdálkodás legfontosabb szakmai alapelveinek, a tartamosságának a szimbólumává intézményi vonalon.

A tartamosság régi elve azonban napjainkban már változott. Értékelhetjük úgy is, hogy magasabb fokozatra lépett és „fenntartható fejlődés” lett belőle.

E könyv fejezetei meggyőzhetik a T. Olvasót arról, hogy az ásotthalmi Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola és Kollégium esetében ez az alapelv-változás nem üres, szépelgő retorikai fordulat, hanem a szorgos mindennapok valósága.

Miközben ehhez a fejlődéshez az iskola teljes személyzetének és növendékeinek magam is az eddigiekhez hasonló további szép sikereket kívánok, jó szívvel ajánlom ezt a könyvet minden kedves érdeklődő szíves figyelmébe.

Dr. Király Pál

Szakmai nap az Egri Erdészet területén

Az OEE Egri Helyi Csoportja szakmai napot szervezett az Egererdő Zrt. támogatásával az erdészeteknél dolgozó kollégák részére 2013. november 5-én az Egri Erdészet területén. A program az egerbaktai ún. Rábca-völgyben kezdődött, ahol a 25 érdeklődőt Dobre-Kecsmár Csaba vezérigazgató, csoporttitkár, és Nahóczki László erdészvezető köszöntötte. Azt követően erdészvezetőként jómagam villantottam fel néhány érdekességet az erdészet tevékenységéből.

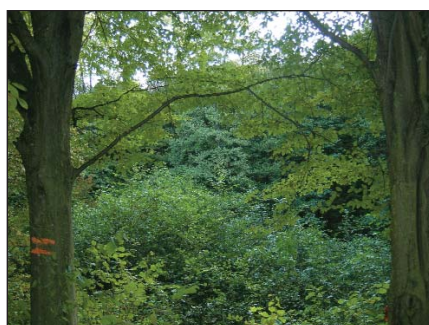
A régi marhahajtó út mellé telepített jelenleg 80 éves erdei fenyő elegyes – feketefenyves. Az érvényes üzemterv tarvágást követő kocsányos tölgy felújítást írt elő. Az üzemtervtől eltérő kérelemmel a használat fokozatos felújító vágásra módosult. Az erdőrészletben a szomszédos KST és CS állományokból már idősebb egyedek is betelepültek, az ígértes természetes KST-CS újulatot pedig makk alakapálással egészítettük ki. A helyenként nagyobbra sikeredett lékekben felnőtt „óriáscsalán” mutatta, hogy a mély lejtőhordalék talajokon milyen keserves lett volna a mesterséges erdőfelújítás.

Egerbakta 8E. A környék a 70-es évek végéig katonai kitelepülési körzet volt. Ezért a kb. 20 X 20 m-es sátorhelyeket növényzetmentesen tartották. Az erdőrészlet tölgy elegyes cseres, kora jelenleg 72 év. Az állományt 37 éves korában, 1966-ban gyérítették először. Azt követően az 1976–86 közötti üzemtervben növedékfokozó gyérítést írtak elő, amely elmaradt. Vélhetően a katonai jelenlétre gondolva, az üzemterv gyenge növekedést, károsodást, záródáshiányt jelez. Az 1987–96 közötti üzemterv szintén gyérítés előírást tartalmaz, amelyet szintén elhagytak. A károsítást ez az üzemterv is említi. 1997–2007 között nincs előírás. Üzemtervtől eltérő kérelemmel 2004-ben gyérítést hajtottunk végre cser és FF eltávolításával. 2006-ban az Egerbakta – Parád közút mellett szegélyvágást végeztünk. A jelenlegi kezelési terv nem tartalmazott előírást, de az állományt jónak írja le. Napjainkban a szegélyvágás szépen felújult, a közút felől takarja az erdészeti beavatkozásokat. A sátorhelyeken 1-4 m-es újulat, fiatalos fejlődött, cáfolva a tölgy és cser nagy fényigényét. Érdekesség, hogy amíg az anyaállományban a cser elegyaránya jóval nagyobb a tölgynél, az újulatnál ez fordítva igaz.

Egerbakta 22A. Talajvédelmi rendeltetésű erdőrészlet. 2000-ben üzemtervtől eltérő kérelmet adtunk be kísérleti jellegű talajvédelmi rendeltetést fenntartó szálalóvágásra, amelyet nem kaptunk meg. Akkor egészségügyi termelést végeztünk a tölgyszáradással legjobban érintett szintvonalirányú sávban és a letermelt terület egy részét bekerítettük. Döbbenetes a különbség a kerítésen belül és kívül. A vadtól elzárt terület többkorú újulata valóban betölti a rendeltetését, a terület többi részét tőmagasságig lekoptatta a vad. A résztvevők megállapították, hogy a „nyűgös területek” talajvédelmi erdővé kinevezése és magára hagyása vadjárta területen meg sem közelíti a rendeltetési célt.

Szarvaskő 24A. A nagy összefüggő egykorú erdőtömb a Bükki Nemzeti Park része. Bár a klasszikus értelemben még nem vágásérett, de a mozaikosság miatt 2002-ben az üzemtervtől eltérő kérelem után részterületeken bontást, illetve léknyitást végeztünk. Az egyik lék vágásvezetési hiba folytán meghaladta a 0,5 ha-t és a nagy vadnyomás miatt hézagosan újult fel. Ennek következtében, illetve szálalási változások miatt jelenleg problematikus a helyzete, annak ellenére, hogy sok (úgy tűnik haszontalan) költséget ölt bele az erdészet.

Bélapátfalva 76A. Mikro-tarvágásos erdőfelújítás égeresben. A Berva-patak mellett, kiemelt kirándulóhelyen

hosszan nyúlik el az erdőrészlet. Az erdészet számára nyilvánvaló volt, hogy tájképvédelmi okból, illetve a várható vadkár miatt a vágásérett éger klasszikus tarvágással nem termelhető. Mikro-tarvágásokkal, a természetes újulat kiegészítésével jól kialakítható a természetes erdőtársulás. Az éger tanúsította árnyéktűrő képességét.

A helyszínek megtekintése után rövid ideig belefojtotta a szót a „túravezetőbe” a kis erdei ebéd a hozzávaló ita-

lokkal. Rövid pihenés után következett a további helyszínek megtekintése.

Bélapátfalva 49A. Az első tudatos szálalóvágás az Egri Erdészetnél. Az 1987-1997 közötti üzemterv az erdőrészletre tarvágás utáni LF erdősítést írt elő. Az erdészetnél akkor másutt már jelentkeztek az LF száradás jelei, ezért az üzemtervi előírást nem hajtották végre. Ehelyett egy 1995-ös kombinált gyérítéssel megteremtették a szálalóvágás alapjait. (Megjegyzem, akkor nem, hogy a szálalás, de még az SZV üzemtervi előírása is gondot okozott.) Az állományt jelenleg igen változatos erdőtársulások jellemzik, a gyertyános-tölgyes mellett megjelenik a bükkös és a patakparti égeres is. A tölgy több lékben együtt fejlődik a gyertyánnal, a magasságuk változó, de néhány eléri a 3 m-t.

Mónosbél 5E. Csértelenítés utáni erdőkép. A természetes erdőtípus a GY, T, ill. B határán lenne, de az anyaállomány B ill. CS néhány KTT eleggyel. Az erdészet 10 éve üzemtervtől eltérő kérelemmel gyérítést hajtott végre CS és MJ eltávolításával. Azóta az eredeti erdőkép jelentősen átalakult, a cser visszaszorult, az „újulati szintet” a kezdeti szálalóképnek megfelelő többkorú B alkotja.

Bélapátfalva 2D. Tudatos szálalóvágás. Kezdő lépése az üzemtervtől eltérő növedékfokozó gyérítés volt akáctalanítással kombináltan 2003-

ban. 2010-ben SZV. Jelenleg ígértesnek mutatkozó kezdő szálalókép a Gy-T-re jellemző elegyfajokkal többkorú, többméretű tölgy fácskákkal. Az „újulat” néhány tölgy egyede meghaladja a 3 m-t.

Amikorra az erdőrészletből kijutottunk, a „Szomjas Csukában” már megfőtt az estebéd, melynek elköltése után rábíztuk magunkat a cigányzenére.

Garamszegi István
OEE Egri HC.

Kopjafa-avatás Szederkényi Zoltán emlékére

November 20-án szinte pontosan egy évvel Szederkényi Zoltán volt erdész tagtársunk halálát követően, a Kecskeméti Helyi Csoport tagjai, volt kollégái, vadásztársai mintegy hatvanan megemlékezésre gyűltek össze a KEFAG Zrt. Tóserdei Kastélyának parkjában, hogy méltó emléket állítsanak egy igaz erdésznek.

A rendezvény kezdetét vadászkürt jelezte, bevezetőül pedig Zoli barátunk unokája, *Varga Szabolcs* szavalta el Áprily Lajos Vadlúd voltam című versét. A megemlékező szavakat *Felföldi Zoltán* erdőmérnök, nyugalmazott erdészvezető mondta, amelyből az alábbiakat idézzük.

„Kedves Barátaim! Ide ma Szederkényi Zoli, erdész kolléga iránti közös tiszteletünk, megbecsülésünk hozott bennünket. Nem gyászolni jöttünk, azt megtettük halálának hírére. Ide most ünnepelni érkezünk. Ünnepelni azt, hogy amíg élt, közénk tartozott és közénk tartozik most is. Tudjuk, hogy a csatamezőn elhunyt nagy harcosok sírdombjára társai mementóul a kopjáját tűzték, hogy hirdesse a visszamaradtak számára az elhunyt dicsőségét. Így tűztük mi is ide ezt a kopjafát, hogy aki erre jár és rátekin, egy gondolat erejéig megemlékezzen arról az emberről, arról az erdészről, aki életének nagyobb részét itt élte, itt dolgozott, munkájával és szeretetével alakította kedves Tóserdőt. Hamvai itt vannak elszórva a nagy Ibolyásban, kedvenc magaslesek környékén, hisz életének az erdészkedés mellett a vadászat volt a másik legnagyobb szerelme. Családjá mellett ezek töltötték ki gondolatait, napjait. Tőle tudom, mert mesélt nekem róla, hogy amikor kisgyermek volt, édesapja, aki szintén erdész volt Nagymaroson, gyakran vitte hátizsákjában erdei útjain, ha már elfáradt a lába a szaladgálásban. Ebben közös sorsa volt édesapja kedvenc tacsakójával, aki szintén gyakori utasa volt a hátizsáknak. Hát itt és így indult el egy erdész pálya, ami hivatásá nemesült, és itt ért véget Tóserdőben. Történelmileg rendkívül változatos időszakban kellett erdészkednie. Hátizsákos kisgyermek korában édesapja uradalmi erdész volt, ő viszont már az ún. szocialista nagyüzemi gazdálkodás kezdeti időszakában, az alföldfásítás őskorában szerezte meg az erdész-

technikusi képezését Sopronban. Az akkori káderpolitikai gyakorlatnak megfelelően egyszerűen idehelyezték az Alföldre, s néhány kezdeti hónap után Tóserdőben találta magát. Itt is maradt haláláig, és amint a kopjafa hirdeti, halála után is.

42 év szolgálat után, valamilyen formában, itt minden fa viseli keze munkáját. Az emberi kapcsolata is ide kötik, úgy az erdészlet, mint a vadászat területén. Itt találta meg feleségét, Cönikét, aki tanító néni lévén idehordta kisiskolásait, hogy itt szívják magukba a természet szeretetét. Munkatársai tisztelték és elfogadták akkor is, amikor munkahelyi vezetőként irányította őket, és akkor is, amikor független alvállalkozói viszonyban dolgozott vele. Precíz, megfontolt ember volt. Az igazáért kiállt. Rend uralkodott a lelkében, és ezt kisugározta a környezetére is. Hozzá küldték az erdészgyakornokokat, hogy a szakma tiszteletét elsajátítsák. Ízig-vérig közösségi ember volt, szerette a fiatalokat, és feltétel nélkül átadta a tudását. Igazi ta-

nítómester volt. Baráti körben két beceneve volt. Női munkatársai úgy emlegették, hogy a „Szép Erdész”. S mi, fiúk kissé humoros összekacsintással úgy emlegettük, hogy a „Nagy Sas”. Gyakran képviselte szakmánkat szakmai fórumokon, és hivatalos vadászaton. Elismerésül megkapta az „Alföldi Erdőkért” és a „Kiskunsági Erdőkért” kitüntetések. Sportvadászként 1960 óta haláláig tagja, közben elnöke és vadászmestere is volt az Alpári Vadásztársaságnak. Kiváló vadászkutya idomító volt és koronglövő sportemberként számtalan országos verseny nyertese lett. És most, hogy fölállítottuk, mit üzen, mit mond, mit sugall nekünk ez a kopjafa?

Üzeni, hogy Szederkényi Zoltán emlékére állítottatott, s egyben, hogy igaz ember volt, és méltó módon kívánnak megemlékezni róla munkatársai.

Üzeni, hogy szabad elkötelezetten élni és cselekedni, mert csakis így érdeemes.

És üzeni azt is, hogy ez a kopjafa az egyszerű zöld ruhás erdész emlékére áll itt, aki embertársai részére a természet nagykövete.”

A megemlékezés és a tisztelet koszorúinak elhelyezése után a támogató KEFAG Zrt. és az Észak-Kiskunsági Erdészlet meleg gulyással látta vendégül a megjelenteket. A gyönyörű késő őszi időben sokáig tartott az erdészbarát hangulatú beszélgetés.

Koczka Zoltán

titkár, OEE Kecskeméti HCs

A Szeniorok Tanácsa évváró rendezvénye

A megnyitóban, dr. S. Nagy László elnök köszöntötte a névnapjukat, illetve, születésnapjukat a közelmúltban ünneplő szeniortársakat. Üdvözölte a Szeniorok Tanácsa tevékenysége iránt érdeklődő, Inokai Balázs tagtársunkat és felkérte rövid bemutatkozásra.

Inokai Balázs ismertette szakmai pályafutását, beszélt erdész felmenőiről, különös tekintettel nagyapjáról, *vitéz Szekeres Károlyról*, aki igen változatos, küzdelmes életpályája során a *Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesületének* (MEVME) utolsó elnöke volt. Ezután az elnök vázolta, hogy a jövőben a fő témák mellett/után folytatjuk a megkezdett hagyaték jellegű tapasztalatok közreadását, illetve DVD-vetítéseket, kulturális jellegű programokat iktatunk be. Majd az ülés érdemi részének bevezetőjeként röviden ismertette a véleményezésre kiküldött működési rend tervezetének lényeges elemeit és vázolta a tervezetről szóló vita rendjét.

A vitába konstruktívan bekapcsolódtak: *dr. Halasy Gyula, Tollner György, Czebei Sándor, Zachar Miklós, dr. Szász Tibor, Kondor Endre, Bóna József, Virágh János, Köveskúti György*, illetve *Febér István* írásban tett figyelemre méltó, a Tanács alakulása során is felmerülő javaslatot.

Halász Gábor titkár a vitát nem lezárva, inkább ahhoz csatlakozóan tartott ismertetőt a működési rend készítésének előzményeiről, körülményeiről, továbbá az OEE működésével kapcsolatban a titkárságtól érkezett dokumentumokról, a Tanács munkáját is befolyásoló Kitüntetési Szabályzatról és arról a fejleményről, hogy a Fővárosi Törvényesség 2013. október 22-én jóváhagyta az OEE Alapszabályát. Beszámolt arról is, hogy 2013. november. 20-án a Budapesti Erdőrendezési Helyi Csoport ülésén módja volt *Csépányi Péter* régió képviselőtől tájékoztatást kérni, hogy az új Alapszabályban meghatározott „tisztelbeli tagság” és az OEE legmagasabb rangú kitüntetéseként ismert „Tisztelbeli Tagsági Díszoklevél” adományozottjai közötti fogalmi különbözőséget hogyan kívánja rendezni az Elnökség.

Csépányi Péter tájékoztatta a jelenlévőket, hogy ezt a problémát érzékelték és a kitüntetésekről szóló szabályzat-

ban kívánják megoldani. Ugyanis a „tisztelbeli tagság” fogalmát a PTK lefoglalta és másként értelmezi, mint a mi korábbi magas rangú kitüntetési értelmezésünk volt. A Tisztelbeli Tagság helyett bevezetik az „Örökös Tagság” fogalmát, amelyet a Kitüntetési Szabályzatban részletesen kidolgoznak.

A közreadott ismertetője alapján vázolta még Szeniorok Tanácsa megalakításának az Erdő szaklapunkban rögzült néhány korábbi eseményét, nevezetesen a Tanács eredeti célját, keletkezése körülményeit, indíttatását, majd annak időbeli változásait, melyet a Tanács új működési szabályainak lefektetése előtt érdemes megismerni.

A rendelkezésünkre álló adatok szerint az Országos Erdészeti Egyesületnél első alkalommal 1982 második felében jelent meg a szeniorok ügye, amikor „a Kormány felkérte a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségét, hogy a nyugdíjas műszaki értelmiség problémáinak feltárásában, ezek megoldására tervezett intézkedésekre javaslataival működjön közre.” A MTESZ, az OEE-et is bevonta a munkába. A MTESZ Szeniorok Tanácsában egyesületünket *Fila József* képviselte.

Az Erdő 1983. szeptemberi számában *Fila József*, az OEE Szeniorok Tanácsának elnöke arról számolt be, hogy az Elnökség – *dr. Herpay Imre* elnöklése és *dr. Király Pál* főtitkársága idején – létrehozta a Szeniorok Tanácsát azzal a céllal, hogy a szakma nyugdíjasai szervezeten – a helyi csoportok közreműködésével – tudjanak részt venni erdőgazdaságunk fejlesztésében. Az Elnökség szakmai-társadalmi fórumot kívánt teremteni, ahol a nyugdíjasok kifejthetik szakmai véleményüket és ahol rendszeres szakmai tájékoztatást kaphatnak.

Az idősebb korosztály iránti tisztelet példázó gazdag cselekvési tervből érdemes idézni: *„Szeretnénk nyugdíjasainkat a szakmai közéletbe érdemlegesen bekapcsolni, a szakemberek nemzedékei között a kölcsönös bizalmat, megbecsülést, harmonikus együttműködést elősegíteni, az idősebb szakemberek szakmai és emberi elszigetelődését megelőzni, feloldani. Törekszünk sokoldalúan fejleszteni a nyugdíjas és aktív szakemberek közös klubéletét. Programunkban szerepel szakmánk múltjának ápolása, a szakmai emlékhelyek feltárása, gondozása, nyilvánartása, a jelentősebb szakmai életmű-*

vek, tevékenységek megőrkötése, közismertté tétele, a szakmai memoárirodalom ösztönzése útján.”

A nyugdíjas szakemberek aktivizálása mellett kitűzték feladatuk, hogy folyamatosan figyelemmel kísérik a nyugdíjas tagjaink életkörülményeit, szociális ellátottságát és megadják e téren a lehetséges segítséget, reális, tartós megoldásokat kezdeményeznek.

„Számba kell vennünk nyugdíjasaink életkörülményeit jellemző tényeket, számdékaikat, törekvéseiket, esetleg sérelmeiket. A munkaadóknak és szakszervezeti bizottságunknak az eddigieknél nagyobb figyelemmel kellene a nyugdíjvárományos dolgozók közérzetét gondozni, hogy sérelemérzet nélkül kerüljenek nyugdíjba és volt munkaadójukkal, munkaközösségükkel nyugdíjas állapotban is tartalmas, hasznos emberi és szakmai kapcsolatuk lebessen.”

Az ügy gondozását tekintve jelzésértékű, hogy a Szeniorok Tanácsa és a helyi csoportoknál alakult nyugdíjas bizottságok áldozatos és kitartó munkájának – meg a Kormány hajlandóságának – köszönhetően *Gáspár Hantos Géza* az 1986. évi főtitkári beszámolójában igen eredményes tevékenységről adhatott számot:

A Szeniorok Tanácsa kialakult feladatait kísérő fejlemény volt, hogy 1988-ban az OEE Elnöksége *dr. Szász Tibort* kérte fel az egész ország erdész-nyugdíjasainak ügyeivel is foglalkozó tevékenység korszerűsítésére. A kidolgozott, majd elfogadott javaslat alapján, az 1989-től átalakult Szeniorok Tanácsának (SZT) irányítását kezdetben *Boros György* – tiszteleti elnök –, *dr. Szász Tibor*, *Hibbey Albert* társelnökök és *Csorbánci Erzsébet* titkár látták el, az új választásokig.

A SZT 1990-től korszerűsödő szervezeti kereteit, majd célkitűzéseit 1992-ben tovább fejlesztették. Az OEE választmányának 1994. március 25-én tartott ülésén elfogadott Alapszabálymódosítások szerint, a Szeniorok Tanácsa, az OEE szakosztály jogállású tanácsadó szerveként folytatta munkáját. Ebben az elnökségi ciklusban (1994-1998) fogalmazta meg újjólag a SZT saját célkitűzéseit és feladatait, amelyet a *„A Szeniorok Tanácsa megalakulása, célja, 1990 – 2010 közötti tevékenysége”* címmel az OEE Elnöksége felkérésére, 2010. januárban készült összeállításban rögzített.

Az előadottak és az előzmények megismerését követő hozzászólásokban a következő témakörökhöz tettek észrevételeket, javaslatokat, illetve ezek a tisztázandó kérdések maradtak:

- A Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsa (továbbiakban: Tanács), milyen direkt, vagy más módon segítheti az Elnökség munkáját?
- Milyen legyen a Tanács kapcsolata az OEE különböző szervezeti egységeivel, különös tekintettel a helyi csoportokkal és az Erdész Csillag Alapítvánnyal mint alapítása közreműködőjének?
- Mi legyen a Tanács tevékenységében a vállalható feladatok súlypontja, az eddigi működési gyakorlatot miben kell újrafogalmazni?
- Hogyan érvényesüljön a szenioritás, tapasztalás elismertsége, és hogyan alakuljon a tagságon belül a különböző jogállású tagok hely-

zete, tiszteleti, törzs-, (illetve döntési jogú) és tanácskozási jogú tagság megtartása stb.?

- A Küldöttközgyűlés által választott tagokon túl, a létszámnak legyen-e felső határa, vagy csak a korlátlan létszámú tagságból autonóm módon választott döntési jogú, „törzstag” létszáma legyen meghatározva?

A vélemények, javaslatok elhangzása után összegezve a napirend történéseit, a tagság úgy döntött, hogy az elhangzott észrevételek figyelembevételével módosított tervezetet, ad hoc munkacsoporttal megvitattja. Az így kialakult anyaggal kezdeményez tisztázó egyeztetést az SZT elnöke és titkára az Elnökség illetékesével. Az egyeztetés eredményeként kerülhet az „átalakult” Működési rend a tagság elé elfogadásra.

Az évzáró ülés második felében *dr. S. Nagy László* elnök, ünnepélyes hangu-

latban a Szeniorok Tanácsa által 2003. évben alapított Emléklapok, illetve szövegeinek idézésével köszöntötte azokat a szeniorársakat, akik ebben az évben töltötték be a 75., 85. és 90. életévüket:

- 75 éves életkori emléklapot vett át *Hegedűs János* és *Kondor Endre*,
- 85 éves életkori emléklapot kapott *dr. Gbimesy László*,
- 90 éves életkori emléklappal ünnepeltük *Lutonszky Zoltán* és *dr. Szász Tibor* dicső firma tagtársainkat.

Köveskúti György szeniorársunk, az általa készített vaddisznót formázó deszkalapokkal ajándékozta meg az ünnepelteket. Gratulálunk, az évfordulókat ünneplő szeniorársainknak!

Az elnöki zárszóval és az ünnepi jókívánságok jegyében, majd egy afrikai természetfilm megtekintésével fejeztük be évzáró rendezvényünket.

Dr. S. Nagy László, elnök,
Halász Gábor, titkár

Évértékelés és fotókiállítás-megnyitó

Az Országos Erdészeti Egyesület Szombathelyi Helyi Csoportjának vezetősége 2013. december 12-én a Saághy István Konferencia Központban tartott évzáró rendezvényre hívta a tagtársakat. Színvonalas és izgalmas élménybeszámolókat hallgathattunk az előadásokra felkért tagtársaktól.

Az évzáró rendezvény programtervezete szerint elsőként *Bakó Csaba* elnökünk köszöntötte az egybegyűlteket, valamint értékelte a 2013-as évet. Az

szeti Zrt. működési területére. Október elején a Szajki-tavak környékén elterülő erdőben végzett átalakító üzem mód eddigi tapasztalataival ismerkedhettek meg tagtársaink, majd a hónap végén a Zalaerdő Zrt.-nél tett tapasztalatcserén vehettek részt.

Ezután *Zsuppán Ernő* titkárunk tájékoztatása következett a decemberi küldöttközgyűlésről, egyesületi hírekről, továbbá a tagsági kedvezmények igénybevételeinek lehetőségeiről és módjáról. Az időre tervezett programok alapján ismét mozgalmas évnek nézünk elébe.

Az évértékelőt és az egyesületi híreket követően *Németh Máté* természetfotós munkájából nyílt kiállítás „*Erdők, Mezők, Éjszakák*” címmel. A kiállítást *Varga László* tagtársunk nyitotta meg, felolvastva Máté levelét, mivel ő sajnos személyesen nem lehetett jelen. A

képek lenyűgöző, varázslatos látványt közvetítettek.

Dr. Borovics Attila főigazgató a csodálatos Dél-Koreába kalauzolt minket az „*Erdők és erdőgazdálkodás Dél-Koreában*” címmel tartott előadásában. A rengeteg képpel illusztrált beszámolót figyelve úgy érezhettük, mintha mi is éppen ott járnánk a bemutatott helyszi-

neken. Először Dél-Korea átfogó bemutatásával kezdte, hogy ráhangolja a tagtársakat az ország történetére, kultúrájára, az ott élők szemléletére, fejlettségére. Hallhattuk, hogy az ERTI hároméves szerződést kötött a dél-koreai Erdészeti Tudományos Intézettel, az ottani akác-termesztés technológiai fejlesztését szolgáló feladatok elvégzésére. Az ország területének 2/3-át domb- és hegyvidék alkotja, ahol a talajerózió megállítására az akác tűnik a legalkalmasabbnak. Az akácerdősítések döntő többségét ismeretlen genetikai eredetű magból nevelt csemetével végezték és elmaradt az akácok szakosított nevelése is. A zömében a dombvidékek lejtőin tenyésztő akácokra nincs kidolgozott és általánosságban alkalmazott termesztési technológia. A szakmai tapasztalatok mellett élvezetes volt hallgatni az előadót a kulturális és gasztronómiai élményekről is.

A rendezvény végén *Hunyadi Géza* tagtársunk vetített képeket a 2013-as év eseményeiből. A fotókon mindenki viszontláthatta magát és kellemes emlékeket idézhette fel e szép délutánon.

A vezetőségnek köszönjük a munkásságát a 2013-as évben rendezett tartalmas és színvonalas programokért! Tagtársainknak sikereikben gazdag boldog újévet kívánunk.

Aranyos Péter,
OEE Szombathelyi HCS

előző év legfontosabb rendezvényeinek sora a hagyományos Családi Nappal kezdődött, májusban a veszprémi Helyi Csoportnál tett szakmai utunkkal, júniusban a zalai kollégák látogatásával, júliusban pedig a tatai 144. OEE Vándorgyűléssel folytatódott. Majd szeptemberben a Vértesi Helyi Csoport tagjai látogattak a Szombathelyi Erdé-

Az OEE Soproni HCs évváró rendezvénye

Az év végén szokásos, és sajnos alig elkerülhető programtorlódásokat tom-pítandó, a megszokottnál kicsit korábban, november végén tartotta évváró rendezvényét az OEE Soproni Helyi Csoportja.

Az eseménynek tavaly is helyt adó erdészeti technikai étkezdébe a szépen terített asztalsorral, a fenyőgally díszítéssel igyekeztünk egy kis karácsonyi, év végi hangulatot becsempészni, s így gyűlt össze az eseményre a tagság közel harmada, mintegy negyven fős társaság.

A meghirdetett programnak megfelelően *dr. Kárpáti László* elnök köszöntötte a megjelenteket, majd a titkári beszámoló hangzott el az év során elvégzett munkáról. A HCs az éves munkatervében meghatározott feladatait végrehajtotta, 10-12 programot szervezett önállóan vagy társszervezőként. Ezzel teljesítette legfőbb célkitűzéseit. Egyrészt, hogy szakmai programok szervezésével a tagság szakmai ismereteit bővítse, másrészt, hogy minél többször mutassa meg magát a soproni és Sopron környéki közönség előtt úgy, hogy az Országos Erdészeti Egyesület nevét az emberek olyan „hívó szavakkal” kössék össze, mint: az erdő megismertetése, erdőgazdálkodás, az erdő szeretete, az erdő megóvása.

Ebben a munkában pótolhatatlan segítségét nyújtott számunkra a Tanulmányi

Erdőgazdaság Zrt., amit ezúton is köszönünk. Egyben köszönetünket fejezzük ki a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóságának is. Részből a lehetőségért, hogy minket is bevontak egy-egy természeti értékeket népszerűsítő projektjükbe, és hogy munkatársaikkal együtt segítettük a gyermekek, fiatalok erdővel kapcsolatos ismerkedését, szép példát mutatva ezzel az erdészek, természetvédők együttműködésére.

A beszámolót, értékelést követően *dr. Jámbor László* tagtársunk vezérgazgatói minőségében ismertette a megjelentek előtt a 2014. évi soproni 145. Vándorgyűlés programtervezetét, amelyet előző nap terjesztett az OEE Elnöksége elé, annak soproni, kihelyezett elnökségi ülésén. Tájékoztatójában elhangzott, hogy a TAEG Zrt. és az OEE Soproni HCs mellett a NyME Erdőmérnöki Kara, és a Fertő-Hanság NPI is kiveszi részét a szervezési munkákból.

Következő programpontként levetítettük az „Erdőjárók” sorozat legutóbb elkészült, soproni erdőkről szóló részét, majd következett *dr. Illyés Benjamin* tagtársunk „Egy 1956-ban IV. éves erdőmérnök hallgató visszaemlékezései a forradalom soproni eseményeiről” című előadása. Béni bátyánk nagyon szép közeletről, kulturális keretbe foglalt, korabeli fotókkal, diákrajzokkal megspékelt előadásából élénk tárult az ötvenes évek soproni egyetemi diákhangulata. Az, ahogy a városból a politika akkor sem tudta kiűzni azt a polgári légkört, kultúrát, ami mindig is jellemezte Sopront. Érzékelhető volt az előadásban az a dráma, ahogy november 4-e után az események alakultak, a megtorlástól való érthető félelem, a hallgatók, oktatók döntési kényszere, a forradalmi események utáni retorziók, a hatalom oldalán, illetve azzal szemben álló emberek viselkedése, egymáshoz való viszonyulása. Az előadás közben Béni bátyánk megszólaltatott két egykori bajtársat is, akik aktív résztvevői voltak a forradalmi eseményeknek. Így köszönthettük *Németh Kálmán* és *Kerekes Árpád* akkori bányamérnök hallgatókat, akik a közös gyökerek alapján – meghatározó módon – erdész testvéreikként köszöntötték az Egyesület megjelent tagjait, s akiktől első kézből hallhattuk az 56-os történeteket. Noha a Soproni Hallgatói HCs is hivatalos volt a rendezvényre, nem jött el senki (Vis major esete állt fenn: szakast a KISZ-házban – abszolút igazolt hiányzás), pedig érdekes lett volna a hallgatók minél szélesebb körének hallania ezt az előadást. Béni bácsi szívesen eleget tenne egy ilyen irányú hallgatói felkérésnek, ami remélhetőleg a közeljövőben meg is fog történni. Az estet ünnepi vacsorával, hosszas beszélgetésekkel, jó hangulatban zártuk, azzal a reménnyel, hogy a következő év végén hasonló eredményekkel a hátunk mögött, hasonló hangulatban, akár még népesebb létszámmal kívánhatunk egymásnak jó egészséget, Boldog Új Esztendőt.

Köveskúti Zoltán
HCs titkár

Értékes aprónyomtatványokkal egészült ki könyvtári gyűjteményünk

Dr. Szikra Dezsőnek, Egyesületünk egykori főtitkárának köszönhetően árverésen jutottunk hozzá tíz rendkívül értékes, az 1900-as évek első feléből származó kiadványhoz. Külön ki kell emelni, hogy a dokumentumok között több olyan kiadványt is találni, amivel eddig nem büszkélkedhetett könyvtárunk archív részlege.

Ilyenek például:

- Benkovits Károly: Állami ellátás alatt álló erdőbirtokok egyesített kezelése szövetségi alapon. Különös tekintettel a jövedelemelosztás és az erdőrendezés szempontjaira. Sopron, 1941.
- Dr. Földváry László: A visszacsatolt keleti és erdélyi országrész erdőterülete és faellátásunk jövője. Budapest, 1940.
- Dr. Pallay Nándor: A fa összeaszásának és térfogatsúlyának megállapítására szolgáló módszerek. Budapest, 1938. (dedikált!)

Nagy öröm, hogy birtokunkba került Volfinau Gyula: A kisiblyei dendrológiai kert ismertetése Selmezbánya, 1914. kétnyelvű (magyar, német) 76 oldalas kiadványa, amiben fajlista és 1:1000 méretarányú parcella térkép is található és kiválóan egészíti ki a Tóth Aladár által adományozott 1896-ból származó a „Magyar Királyi Erdőakadémia Kisiblyei erdejének általános erdőleírását.

Köszönet a könyvtár támogatóinak!

Dr. Sárvári János
a könyvtár őre

Honlapjaink:

www.oe.hu

www.azevfaja.hu

www.vandorgyules.hu

Erdészek az Észak-Mátrában I.

A Mátra egész hosszában végighúzódó ún. Mátra-gerinc a hegységet két eltérő adottságú területre osztja. Amíg a déli oldalon jórészt száraz tölgyeseket találunk, ahol az erdőművelés, az erdők felújítása komoly feladat az erdész számára, addig északon többnyire jó termőhelyek vannak kiváló bükkösökkel, nagy fatömeggel. Nem véletlen, hogy az Egererdő területén ma is meglévő mindhárom arborétumot az Észak-Mátrában (Recsk, Fenyvespuszta, Rudoltanya) hozták létre elődeink.

Az 1950. évi nagy átszervezés a Mátrában két önálló erdőgazdaságot hozott létre: az Észak-Mátrai (Recski) és a Dél-Mátrai (Verpeléti majd Mátrafüredi) Állami Erdőgazdaságokat. Ez az állapot hét évig tartott, 1957-ben összevonták a két céget, attól kezdve 1970-ig az egységes Mátrai Állami Erdőgazdaság működött.

Az Észak-Mátrai cég, Recsk központtal, három nagy térség erdeit foglalta magába: a parádi, a nagybátonyi és a pétervásárai erdőterületeket. A háború előtti erdőbirtokok közül a legnagyobb az egykori Károlyi tulajdonú erdőtömb (Debrő-Parádi uradalom) a maga 20 000 kh területével, a nagyobbak között említhetjük báró Solymosy kisterenyei erdőgazdaságát 4200 kh erdővel és Almássy Erzsébet mintegy 3000 kh erdejét Nagybátonyban. Ezekon kívül sok kisebb-nagyobb erdővel rendelkező birtokos színesítette a tulajdonosi palettát.

A Károlyi-család 1847-től uralta az ún. Debrő-Parádi birtokát egészen addig, amíg Trianon után a gróf Károlyi Mihály volt köztársasági elnök nevében szereplő vagyont elkobozta az állam. Hosszantartó pereskedés után 1929-ben a teljes vagyont a Nemzeti Közművelődési Alapítvány kezelésébe került mint állami birtok. Az Alapítvány létrehozása Klébelsberg Kunó vallás- és közoktatási miniszter nevéhez fűződik, aki minden eszközt megragadott a nemzet közművelődésének felélesztésére.

Már Károlyi idejében kialakították azokat a jól felszerelt gondnokságokat, amelyek '45 után az államerdészet kezelésébe kerültek. A négy Károlyi idejében létrehozott gondnokság közül a Sándor-réti, a Fényespusztai és a Siroki (Darnó) változatlanul működött tovább, a Sirok-Kőkúti gondnoksági épületeket lebombázták, ezért Verpeléten folytatta működését. Verpelét már a Dél-Mátrához tartozott, rövid ideig az Erdőgazdaság központja volt.

Az Alapítvány főgondnoka bizonyos Térfi Béla ny. miniszter volt, aki egyben az Országos Erdészeti Egyesület alelnöki tisztét is ellátta.

A főgondnok gyakori látogató volt mátrai gondnokságainál. A fotó a kőkúti gondnokságon készült a '30-as években, amikor családjával Sirokban nyaralt. Lukács Károly kőkúti gondnok javaslatára akkoriban határozzák el a kishánai vadászkastély felépítését, amit Térfi Károly építész, Térfi Béla fia (az 1. képen az álló alak) megvalósít 1932-ben. A Térfi-kastélyhoz (a környéken

1. kép. A Térfi család (1932)

így nevezik) fűződő történet – az a bizonyos Ónody-ügy – korábbi írásomból már ismert az olvasó előtt. A Parádsasvárról Szuhába menő Térfi út szintén erről a családról kapta nevét.

A 2. képen egy szépen felújított épületet mutatunk be, ez a kisterenyei Gyürky-Solymosy kastély, amely '45 előtt bizonyos báró Solymosy Tibor tulajdona volt. Ő volt a tulajdonosa annak a 4200 kh erdőnek Mátramindszent, Szuha és Dorogháza határában, amely később a Nagybátonyi – mai nevén Bátorterenyei Erdészet – kezelésébe került.

A kastély erdészeti szempontból annyiban érdekes, hogy az épület hátsó üzemi szárnyában volt az 1950–55 között fennálló Zagyvavölgyi Állami Erdőgazdaság székhelye. A Solymosy-család emlékét őrzi egy 1938-ból fennmaradt tölgyfakereszt a Mátramindszent feletti erdőben, a rajta lévő faragott fatáblával emlékeznek a Solymosy testvérek – Lizike és Tibor – apjukra, báró Solymosy Jenőre. Továbbhaladva a hegy felé, Tilonka közelében található az Ella-major, a Solymosyak egykori épületegyüttese vadászházzal, gazdasági épületekkel. A háborúban széthordták, ma már csak romokat látunk a házak helyén.

2. kép. A kisterenyei kastély

3. kép. A Solymosyak emléktáblája

A Mátra északi lábánál fekvő települések életére a háború előtti időkben a Solymosyak mellett az Almássycsalád hatása volt jellemző. Almássy Erzsébet közel 3000 kh erő tulajdonosa volt '45-ig. Uradalmának központja a felsőlengyendi épületegyüttes volt, amely kisebb kúriával, gazdasági épületekkel, istállóval, lakásokkal az Egri Állami Erdőgazgatóság kezelésébe került az államosítás során, és 1968-ig ott volt a Nagybátonyi Erdőgondnokság, Üzemegység, majd Erdészet központja.

Az Észak-Mátra tulajdonosai sorában feltétlenül meg kell említenem *Dr. Tuzson Jánost*, akinek nevét jól ismeri az erdésztársadalom. Az erdőmérnök-botanikus 380 kh erdővel rendelkezett Tar község határában és 5 kh területű arborétumot létesített Fényespusztán. Az arborétum gazdag exotagyűjteményével ma is működik a Bátorterenyei Erdészet kezelésében.

Mátrakeresztes határában a Zirci Apátság tulajdonában volt 370 kh erdőterület. Ez arra vezethető vissza, hogy az erdő eredetileg a Pásztói Apátság birtokában volt, kétszáz éve ezt egyesítették a Zirci Ciszterci Apátsággal. Mátrakeresztes és a közelben lévő Keresztes-hegy neve az egyházi eredet utal.

Az államosítás után 1945–50 között erdőgondnokságok működtek, és ezek a '45-ben megalakult Egri Állami Erdőgazgatósághoz tartoztak ('46–'49 között MÁLLERD Egri Erdőgazgatósága). Az Észak-Mátra területén ezek a következők: Sándorrét, gondnokok: *Pápay Domonkos* majd *Urbánfy István*; Fényespuszta, gondnokok: *Galambos Gáspár* (a háború előtt), *Szeremley Zoltán*, *Sághi István*; Sirok-Darnó, gondnok: *Oroszlány Endre*; Nagybátony, gondnok: *Rónay Géza*; Kisbátony (Pásztó), gondnok: *Zelnik István*. Az Észak-Mátrához kapcsolódik két dombvidéki gondnokság: Bátor, gondnok: *Imrik Gusztáv*; és Pétervására, gondnok: *Bíró Lajos*. Ebből az időszakból való a fotó, amely a Fényespusztai Gondnokság csapatát mutatja be *Sághi István* erdőgondnokkal az élen.

A Fényespusztai Gondnokság személyzete (1950)

A fotó ülősorában láthatók: *Szobonya Tibor*, *Zsigmond Endre* (Reményfy Lászlóné apja), *Sághi István* gondnok, *Kövesi Gyula* irodavezető, *Kozma Mibály*, *Fejes Pál* (*Fejes Dénes* apja) és végül *Farkas Imre*, akit mindenki a gyöngyösi Parkettagyárból ismer.

A MÁLLERD-időszakból, 1948-ból való az a fotó, amely a parádsasvári iskola lépcsőzetén készült, és az erdészképző tanfolyam oktatóit és résztvevő tanulóit mutatja be.

Itt is, mint az országban több helyen, a MÁLLERD intézkedésére tanfolyamot szerveztek, erdész-szakvizsgára készítették fel a résztvevőket, ezzel igyekeztek enyhíteni a szakemberhiányt. Az elméleti oktatásokat az országosan ismert szaktekin-

Erdészképzés Parádsasváron (1948)

tély, *dr. Torday Ervin* tartotta (elől középen), aki arról vált ismertté, hogy oroszlánrésze volt az 1935. évi erdőtörvény kidolgozásában. *Urbánfy István* (bal oldalt) és *Sághi István* (jobb oldalt) elsősorban a gyakorlati szakismereteket oktatta. *Urbánfy István* a Mátra hegység szülőtte, itt kezdte (Sándorréten) és fejezte be gazdag szakmai pályafutását, erdőgondnok volt a Károlyiakhoz tartozó Fehérvárcsurgón, majd Lesencetomajon, azt követően újra a Mátrában, a tanfolyam idején Sándorrét gondnoka. *Sághi István* szintén a Mátrában kezdett, a fotón már Fényespusztán gondnok. Nincs a képen *Zsigmond Endre*, a kiváló erdész ember (Reményfyné *Zsigmond Katalin* apja), aki a gyakorlatokat vezette.

A képen szereplő nagyszámú erdészcsapatból sokan itt, ennél az erdőgazdaságnál dolgoztak, akiket azonosítani tudtunk, a következők:

Bakondi Ernő recski igazgató 1952–57 között, *Sáfrány Géza* a Szalajka-völgyi pisztrángos vezetője, *Antal Pál* felsőtárkányi erdész, később az erdőgazdaság párttitkára, *Kakukk Pál* Parádfüredő, *Zalavári György* Parádfüredő, *Székrenyes Vilmos* Parádfüredő, *Fejes Pál* Rudolftanya, *Zelei József* Egri Erdészet, *Telek Pál* Bükkzsenterzsébet, *Bognár Ignác* Bélapátfalva, *Szobonya Tibor* Verpelét, *Kabalyuk Mibály* Kerecsend, *Verbóczyi István* Egri Erdészet, *Erdélyi János* Felsőtárkány.

(Folytatjuk..)

Wágner Tibor

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület elnökségének
2014. január 10-én, 10.00-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Budapest, Erdészeti Információs Központ (1021 Bp. Buda-keszi út 91.)

Jelen vannak:

Elnökség: Kiss László általános alelnök, Szabó Vendel technikus alelnök, Haraszti Gyula SZB elnök, Csépanyi Péter, Cserép János, Szabó Tibor, Gencsi Zoltán és Ripszám István régióképviselek (8 fő).

Tanácskozási joggal: Bak Julianna, az Ellenőrző Bizottság elnöke, Lomniczi Gergely főtitkár, dr. Sárvári János, a Könyvtár öre, Nagy László EL főszerkesztő.

Kimentését kérte: Zambó Péter elnök, Mocz András magánerdős alelnök, Nagy Imre régióképviselek.

Az ülést megnyitva Kiss László alelnök köszöntötte a megjelent elnökségi tagokat, meghívottakat. Megállapította, hogy az elnökség 8 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Haraszti Gyulát, a hitelesítésre Csépanyi Pétert és Szabó Tibort kérte fel. Fentieket és a napirendet az elnökség egyhangúan elfogadta.

Az első napirendi pontban Kiss László ismertette Zambó Péter elnök 2014. évi javaslatát az Örökös Tagsági Díszoklevélre. A javasolt személy Haják Gyula erdőmérnök, nyugalmazott főtanácsos, aki az erdőgazdálkodás műszaki fejlesztésének, kiemelten az erdészeti útpépítés ügyének neves szakértője. A szakterületet egykor nemzetközi szervezetekben is képviselte. Az Erdőfeltárási Szakosztálynak ciklusokon át a titkára volt, a szakosztály örökös tagjává választotta. Tagja a Szeniorok Tanácsának. A Bedő Albert Emlékérmét 1987-ben vehette át.

1/2014. (01. 10.) elnökségi határozat: Az elnökség egyetért az elnök javaslatával és támogatja Haják Gyula erdőmérnök Örökös Tagsági Díszoklevél kitüntetésre történő előterjesztését 2014-ben.

A szavazáson jelen van 8 fő elnökségi tag. Szavazatok: 8 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Kiss László az elnökség tagjainak javaslatát kérte a Bedő Albert, Kaán Ká-

roly és Decrett József Emlékérmek, valamint az Elismerő Oklevél 2014. évi kitüntetteire, az új Kitüntetési Szabályzat szerint. Az elnökségi javaslatokat március 10-ig kell átadni a Díjbizottságnak.

Az elnökség a kérdést és a javaslatokat tárgyalta, határozatot a régióképviselek információinak és a jelenleg távollévő elnökségi tagok álláspontjának ismeretében a következő, a leadási határidő előtt tartandó ülésén hoz.

A második napirendi pontban Lomniczi Gergely ismertette az utoljára 2007-ben módosított Szervezeti és Működési Szabályzatnak az Alapszabállyal összefüggő megújítására készült javaslatot.

A módosítás indokai közül kiemelte a tagfelvételre, valamint a helyi csoportok és a szakosztályok működésre vonatkozó szabályok rögzítésének szükségességét.

Csépanyi Péter álláspontja szerint az SZMSZ-nek ismételnie nem, csupán hivatkoznia kell az Alapszabály egyes rendelkezéseit, itt leírni csak az azokon felül szabályozandó részleteket szükséges.

Bak Julianna felhívta a figyelmet arra, hogy az SZMSZ-nek elsősorban az OEE hivatali (döntési, hatásköri, felelősségi) kérdéseit kell szabályoznia, az elvégzendő feladatok referenseit pontosítania.

Szervezeti ábra megrajzolását, annak szöveges megfogalmazását javasolja. Indítványozta az aláírási jogkörök pontosítását. Egyes esetekben, gyakorlati okokból az elnöki aláírási jog delegálásának lehetőségét is javasolta megvizsgálni.

A bankot érintő ügyek aláírásánál a banki szerződésnek való megfelelésre hívta fel a figyelmet. Az iratmintákat nem tenné az SZMSZ mellékletévé, javasolja, hogy azok főtitkári hatáskörben frissüljenek a honlapon.

Szabó Tibor javasolta, hogy a helyi csoportok és a szakosztályok felsorolását sem az SZMSZ-ben, hanem a honlapon és a titkárság hivatalos nyilvántartásában rögzítsük.

Cserép János indítványozta: az SZMSZ-ben a régiókhoz tartozó megyéket soroljuk fel – azzal, hogy az egyes helyi csoportok a székhelyük fekvése szerinti régióhoz tartoznak.

Kiss László kérte az EB elnökét, hogy segítse a főtitkár szövegelőkészítő munkáját a számviteli törvénynek való megfelelésben.

2/2014. (01. 10.) elnökségi határozat: Az elnökség felkéri a főtitkárt, hogy az SZMSZ bemutatott tervezetét az Ellenőrző Bizottság elnökével és jogással egyeztetve tovább finomítsa, majd a módosított szöveget terjessze az elnökség elé.

A szavazáson jelen van 8 fő elnökségi tag. Szavazatok: 8 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A harmadik napirendi pontban Haraszti Gyula ismertette az Erdészeti Lapok Szerkesztési és Kiadási Szabályzatának frissített változatát – amit a Szerkesztő Bizottság a december 5-i ülésén megtárgyalta és elfogadásra javasol az elnökségnek.

A szabályozás szükségességét az Alapszabályból vezette le, a módosításokat a jogszabályi környezet változásaival, az életszerű működés és az egyszerűsítés igényével indokolta.

Elsősorban a korábbi szabályzathoz viszonyított eltéréseket mutatta be - kiemelve a főszerkesztő kiegészülő feladatait, a pontosított felelősségi köröket, a digitális elérhetőség és az archiválás kérdéseit, valamint a szabályzat mellékleteinek elhagyását. A szabályzatot iránymutatások (médiájánlat, szerzői útmutató) fogják kiegészíteni a honlapon.

A SZB indítványozza, hogy a honlapokra vonatkozó szabályozás a tavasz folyamán, külön dokumentumként készüljön el.

3/2014. (01. 10.) elnökségi határozat: Az elnökség elfogadja az Erdészeti Lapok Szerkesztési és Kiadási Szabályzatának előterjesztett módosítását, valamint szükségesnek tartja a honlapokra vonatkozó külön szabályozás elkészítését.

A szavazáson jelen van 8 fő elnökségi tag. Szavazatok: 8 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A negyedik napirendi pont keretében Kiss László tájékoztatott az OEE gazdálkodásának várható alakulásáról. A bevételek lényegében befolytak, 55 Mft éves költségvetési nagyságrend mellett, rendezett működésről adhatunk számot, a pozitív eredmény biztosított. Kiemelte a Wagner Károly Alapítvány helyreállítását és megítélt támoga-

tásait. Céltartalék-képzés lehetséges, azt az Ellenőrző Bizottsággal egyeztetni kell. A végleges mérleg és eredményki-mutatás hamarosan elkészül.

A jelen ülésen az ügyben határozatot hozni nem szükséges.

Az ötödik napirendi pontban, a főtitkár előterjesztésében, az elnökség előzetesen egyeztetett az OEE 2014. évi programjának, gazdálkodásának egyes elemeiről.

A vándorgyűléshez kapcsolt Év Erdésze verseny szervezése összetett feladat, ezért szükséges lehet a házigazda erdőgazdaság, a referens alelnök és a főtitkár tevékenységét jobban segíteni.

A lehetőségek mérlegelése után, az elnökség szakmai részletkérdésekben Dr. Rónai Ferenc igazgató (Róth Gyula Szakközépiskola) konzulensi bevonását, a jelentkező erdőgazdaságok irányában való kommunikáció és koordináció területén szükség esetén Bakó Csaba erdőgazdálkodási igazgató (Szombathelyi Erdészeti Zrt.) közreműködésre való felkérését javasolja.

Az elnökség kéri a főtitkárt és Szabó Vendelt, hogy a szükséges egyeztetéseket tegyék meg – abba értelemszerűen bevonva a TAEG Zrt. illetékeseit. Az elnökség áttekintette a vándorgyűlés szervezésének néhány részletkérdését is.

Az Erdésznök Találkozójának 2014. évi házigazda-szerepére több felajánlás érkezett. Közülük az elnökség a Mocz és Társa Magánerdészet Kft. szíves ajánlatát fogadta el.

A főtitkár tájékoztatta a Magyar Turizmus Zrt. (MT Zrt.) erdei iskola kampányához való csatlakozásunk lehetőségéről. A feladat az Egyesület részéről is országos szintű, határidős szervezést igényel, ehhez az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály kapacitásai nem elegendők. Az MFB támogatja az erdőgazdaságok részvételét a programban, és elfogadta a közös szerepvállalást a magánerdős szervezetekkel is. Az elnökség egyetért az Egyesület együttműködésével, ennek érdekében megfontolja egy projektreferens felkérését. Javasolja, hogy egy nagy erdei iskola üzemeltetői tapasztalattal bíró erdőgazdaság (az MFB egyetértésével) fogja össze a szereplőket, koordinálja a programokat és tartsa a kapcsolatot az MT Zrt-vel. Az OEE a referensén keresztül működjön együtt a programmal. Az elnökség kéri a főtitkárt a szükséges egyeztetések elindítására.

A gazdálkodást érintő kérdések között, az elnökség határozott a helyi csoportokat érintő támogatások rendjéről.

4/2014. (01. 10.) elnökségi határozat: Az elnökség a helyi csoportok működésére a 2014-es tagdíj-befizetések alapján számolt létszám adatokból számítva személyenként 600 Ft, csoportonként minimum 30 000 Ft költségkeretet állapít meg. A korábbi évek maradványkerete 2014. december 31-ig felhasználható, 2015-re működési keret átvitele nem lesz lehetséges. A rendelkezésre álló összegről a 2014. évi létszám adatok rögzítése után a titkárság értesíti a helyi csoportokat.

A szavazáson jelen van 8 fő elnökségi tag. Szavazatok: 8 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A szakosztályokat érintő támogatásokról az alábbi döntés született:

5/2014. (01. 10.) elnökségi határozat: Az elnökség a negyedéves költségvetés, valamint a március végi határidővel pontosított taglétszámok ismeretének tükrében fogja keresni a lehetőséget a szakosztályok működésének támogatására.

A szavazáson jelen van 8 fő elnökségi tag. Szavazatok: 8 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

6/2014. (01. 10.) elnökségi határozat: Az Elnökség a Seniorok Tanácsa működésének megsegítésére 2014-re 50 000 Ft működési keretet állapít meg.

A szavazáson jelen van 8 fő elnökségi tag. Szavazatok: 8 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A hatodik napirendi pontban dr. Sárvári János az alábbi javaslatot tette az OEE elfekvő készletként raktáron lévő könyveinek (mintegy 2200 kötet) hasznosítására.

A Gyökerek és lombok köteteiből 50 sorozatot tartsunk meg a Könyvtárban. Egyes kötetekből 25-25 darabot az erdőszeti szakközép- és szakképző iskoláknak, a NYME Erdőmérnöki Karának és a Selmeci Társaságnak, néhány példányt a Károlyi Mihály Mezőgazdasági Könyvtárnak ajánlanánk fel. A listában szereplő egyéb kiadványokat is a fentiek szerint, arányos mennyiségben tervezzük ingyenesen szétosztani.

Szabó Tibor javasolta, hogy a kötetekből arányosan juttassunk a helyi csoportoknak is.

7/2014. (01. 10.) elnökségi határozat: Az elnökség elfogadja az előterjesztett javaslatot – azzal a kiegészítéssel, hogy a juttatással a helyi csoportokat is célozzuk meg. Az elnökség arra kéri a főtitkárt és a Könyvtár órét, hogy az elfekvő könyv- és kiadványkészletek hasznosításáról még a 2013. pénzügyi évre vonatkozóan gondoskodjanak.

A szavazáson jelen van 8 fő elnökségi tag. Szavazatok: 8 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Az egyebek között az alábbi témákról esett szó:

Csépányi Péter érdeklődött a 2014-es év kiemelt nemzetközi erdőszeti témája iránt. Nagy László felkérést kapott, hogy Csóka Péterrel kapcsolatba lépve tájékozódjon a kérdésben.

A főtitkár röviden beszámolt a Földesi Gyula miniszteri biztossal (VM) folytatott beszélgetésről a középfokú erdőszékesítés ügyében. Szó esett az egyes intézmények működési feltételeinek további biztosításáról, a regionális helyett országos szintű döntéshozatalról, az erdőszeti és vadászati képzés szétválasztásáról. Az elnökség köszönettel vette a tájékoztatást és támogatja az elképzeléseket.

A főtitkár tájékoztatta a Natura 2000 témában futó LIFE pályázat ügyének helyzetéről, a folyamatban lévő hiánypótlásról.

Csépányi Péter kezdeményezésére egyeztetés történt az Erdészeti Lapokba egyfajta rovatként javasolt születésnap gratulációk lehetőségéről. Az elnökség támogatja a javaslatot – azzal a kikötéssel, hogy csak nyugdíjaskorú tagtársakat (65 év felettieket) köszöntünk ilyen módon, és jogással is egyeztetjük a személyiségi jogokat nem sértően közölhető adattartalmat.

Kontrollként a Szerkesztő Bizottságot, a gyakorlati megvalósításra a főszerkesztőt, a szükséges adatszolgáltatásra a titkárságot kérte fel az elnökség.

A témák rövid összefoglalása után, Kiss László alelnök megköszönte az elnökség munkáját és az ülést bezárta.

kmf.

Kiss László
általános alelnök

Haraszi Gyula
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Csépányi Péter
régiónépviselő
Szabó Tibor
régiónépviselő

„Hol vagytok Ti régi játszótársak?”

Rendhagyó megemlékezés Telegdy Pálról

E keserűen nosztalgikus költői sóhaj ötölt először eszembe, amikor kaptam a hírt: Telegdy Pál erdőmérnök életének 72. esztendejében hosszú, gyötrelmes küzdelem árán családfői, erdőfői és minden más világi feladatainak végzése alól eltiltatott. Az ítélet jogerős és megmásíthatatlan.

Pali Barátunk!

Tudjuk, hogy az élet szárnyait mindnyájunknak a lehetségesnél rövidebbre szabják az égiek. Tudjuk, hogy olyan ellenféllel szemben vetted fel a kesztyűt, aki ellen ember legfeljebb csak időt, de háborút soha nem nyerhet.

Tudtuk és mégis reménykedtünk, hiszen ismertük makacs és következetes elszántságodat, optimizmusodat. Ilyen az emberi természet.

Mi először közel 60 éve egy IX. kerületi úttörő vagy DISZ rendezvényen találkoztunk. Majd a Ferencváros Mester és Liliom utcai sarkán cseréltünk gondolatokat a pályaválasztásról. Két flaszkoptató naiv gyerek vitatta meg elképzeléseit az erdész élet szabadságáról.

Te a Budapesti Állami Erdőgazdaságot választottad gyakornoki szolgálatod helyéül. Egyszer büszkén említetted, hogy első szakmai mentorod a későbbi olimpiai bajnok *Igaly Diána* nagyapja volt. Ezt követően négy évig osztálytársak voltunk Szegeden az Erdészeti Technikumban. Sok közös „pesties” csibészégnek és balhénak voltunk szervezői és ki nem derített részesei. A tanulás mellett Te az önképzőkör elnöke-

ként vállaltál közösségi szerepet. Számomra emlékezetes maradt versírói és öblös hangodon előadott versmondó teljesítményed is.

Kitűnő eredményű érettségi oklevelleddel az ERDÉRT Vállalatnál helyezkedtél el, ahonnan társadalmi ösztöndíj segítségével kerültél az egyetemre. Időközben családot alapítottál, majd diploma megszerzése után (1967) az ERDÉRT Vállalat központjában kezdted mérnöki munkád (1967–1968).

Az igazi kihívást és tanulóéveket a Nagykőrösi Termelőszövetkezetek Erdőgazdasága műszaki igazgatóhelyettesi beosztása jelentette. Később a NE-FAG Monori Erdészeti Üzemigazgatósága főmérnöki feladatait bízták rád (1978–88).

Korábbi munkahelyeiden észlelted, hogy milyen hátrányos helyzetben vannak a nem állami erdőgazdaságok kereteiben gazdálkodó egyéni és társas erdőgazdálkodók. Az ellentmondások és hátrányos helyzetek ledolgozására a lehetőséget a szövetkezésben és közös érdekképviselet megszervezésében láttad. Jó időben és jó érzéssel fogtál a magad elé tűzött célok megvalósításához. Létrehoztad az első Magyar Magánerdőgazdasági Rt.-t, majd alapító tagja és első elnöke lettél a Társas Erdőgazdálkodók Országos Szövetségének. E szervezet volt valójában a mai is jól funkcionáló MEGOSZ elődje, melynek éveken át szintén elnöke voltál.

Nyugdíjas „prémium éveidben” sem hagytad magukra a magán-erdőgazdálkodókat. A MERSZ keretein belül kerestek az új erdőgazdák szakmai felkészítésének és érdekképviseletének lehetőségeit. E munkádtól ragadott el a kór. Attól a munkától, amely a sok küzdelem mellett sikereket és megbecsülést is eredményezett. Nálad kiérdemelt helyre került a Pro Silva Hungariae díj. (1999) Mintegy 44 éven át az OEE tagjaként munkálkodtál.

Ha visszagondolunk arra, hogy milyen személyiségi tulajdonságok vezettek e nagy ívű sikeres pálya teljesítéséhez, akkor meg kell említeni a lehetőségek és tennivalók gyors felismerésének képességét, a konok céltudatosságot, a kitűnő kapcsolatteremtő képességet, a korrekt és önzetlen társadalmi szerepvállalást. Mondják, hogy minden sikeres férfi mögött egy nő áll. Nos, esetekben őt Manyikának hívják, aki egy személyben volt titkár és gondos szerető, drukker és szelíd ellenzéki – mikor mire volt szükséged. Magánéletben szeretted a baráti társaságot, szerettél jókat enni és inni, pecáználni, feszegetni. Szeretted a szabad életet. Te nem lakni, hanem élni pottyantál e világra. Betegségedet is optimista természetességgel viselted.

Palikám, Igaz Barátom! Takarja hamvait az Erdő és a jelenünket habzsolva faló idő lenge harasztja. Férfi munkát végeztél, nyugodj békében!

Darabos István

„Öreg erdőm, hiszen mi elmegyünk
 Én is, Te is. Csak a Ritmus marad.
 A Lélek örök rejtett ritmusa.
 Nekem Te adtad, én átadom másnak.
 Öreg erdőm, hiszen mi elmegyünk.
 És fittyet hányunk mégis a halálnak!”

Karnis Gábor (1955–2013)

Karnis Gábor okleveles erdőmérnök türellemmel viselt hosszú betegség után, 2013. december 24-én, életének 58. évében elhunyt. Szerettei, barátai, munkatársai és a falubeliek 2014. január 4-én, szentmisén vettek végső búcsút tőle Kemencén.

Karnis Gábor Bajóton született 1955. február 21-én, erdészcsaládban. Az általános iskolát még Bajóton járta, majd a nyergesújfalui Irinyi János Gimnáziumban érettségizett. Indítatása a soproni Alma Materbe vezérelte, ahol 1979-ben kapta meg erdőmérnöki oklevelét. Korosztályának kiemelkedő képességű és közösségteremtő egyénisége, évfolyamának valétaelnöke volt.

Az Ipolyvidéki Erdő és Fafeldolgozó Gazdaságnál, a Diósjenői Erdészethél kezdte mérnöki pályáját, és onnantól lelke, egész élete a Börzsönyhöz kötődött. Az erdészeti irányítására kiszemelt fiatal tehetségként átkerült a Kemencei Erdészethez, ahol 1981-ben kapta meg erdészethatói kinevezését. Lelkesítő kihívást látott a tízezer hektáros erdészeti vezetésében. Különösen motiválta – amint azt gyakran emlegette –, hogy a folyami útszártól kivéve az erdészszakma minden szeletéből volt legalább egy kicsi ennél az erdészethél. Az erdőmérnöki praktikum olyannyira a kisujjában volt, hogy bármilyen erdészeti munkát elvégzett. Sokat dolgozott öletei megvalósításán.

A számítógép és internet nélküli világban is pillanatok alatt összeállította az üzleti tervet. Könnyedén tervezett magasrakodót, utat. Részleteiben foglalkozott a fahasználattal, minden új technológia kipróbálására törekedett. A Börzsönyi zord körülményekhez megfélelőket adaptálta, így alkalmazott a Börzsönyben az elsők között a Kemencei Erdészeti kötélpályát, kihordószerelvényt. Maga intézte a kereskedelmet és a fagyártmány-termelést. Kiválóan ismerte az erdő életközösségét, életfolyamatait, kölcsönhatásait, az erdőművelés fortélyait. Hozzáértéssel működött gépjárművel és erdei vasutat. A fogatüzemben nem csak a kíméletes közelítés eszközt látta. Szívből szerette a lovakat, „suttagó” volt. A komiszabb lovakat is durvaság nélkül bírta együttműködni, és ha kellett, ő etette, vagy éppen gyógyította őket. Szerette azokat az estéket, amikor tucatszám közelítő ló pihent az erdészeti istállóban. És a szíve csücskében ott volt örök szenvedélye, a vadászat.

Karnis Gábor mestere volt a munkatársai vezetésének, az emberi kapcsolatteremtésnek is. Indulatosan szólni talán soha, senki sem hallotta. Nem csak az erdészeti fogadta be „Főnöknek”, munkatársai jó hírért vitték, így a környékbeli falvak lakói is hamar megismerték és megszerették. Kemence közösségi életében a betegsége kezdetéig tevékeny szerepet vállalt. Több cikluson át volt önkormányzati képviselő, a Szociális, Oktatási, Művelődési és Sport Bizottság elnöke. Alapítója, nyertes pályázatot író tagja, majd elnöke lett a Kemence Köz-

ségért Közalapítványnak. Kuratóriumi tagja volt az Alapítvány a Kemencei Általános és Zeneiskoláért Alapítványnak, tagja volt a Börzsöny Baráti Kör elnökségének.

Karnis Gábor jószívű és segítőkész volt. Nem tudott olyan döntéseket hozni, hogy azok következtében emberi sorsok rossz irányba forduljanak. Az 1990-es évek elején, a nagy változások időszakában, noha belátta szükségességét, mégis nehezen viselte az erdészeti kényszerű átszervezését. Az erdészeti megosztását, kapacitásainak kiszervezését úgy hajtotta végre, hogy az a legkevésbé sértse a munkatársai érdekeit, mindenkinek legyen megélhetése. Mégis talán az átszervezés felteit vívódás ásta alá először egészségét, és így tört meg először az életpályája.

Karrierje következő lépcsőjeként, 2000-ben főmérnöki beosztást kapott, de akkor lelke mélyén Gábor már nem akart semmi más lenni, csakis régi kemencei erdészetható.

Karnis Gábor a legnagyobb nehézségekben is hűséges volt feleségéhez, két gyermekéhez, barátaihoz. Hivatásához és első munkahelyéhez, az erdőgazdasághoz, a későbbi Ipoly Erdő Zrt.-hez szintén mindvégig hűséges maradt. Adott szavától soha el nem tért. Hűséges volt az élethez is, amíg tudott, küzdött a kór ellen. Családjához, Kemencéhez, a Börzsönyhöz utolsó pillanatáig ragaszkodott.

Mindenki számára, aki féltette, az advent gyötrelmes várakozással, rossz sejtéssel, de az utolsó pillanattal azzal a reménnyel telt, hogy Gábor talán mégis képes lesz megküzdeni a betegséggel.

Karnis Gábor a szorgalmánál, tehetségénél, becsületénél fogva többre volt hivatott, mint amit a sorsa megengedett. Szenteste a harangszóra bizonyára megnyílt az ég, és Gábor békecséggel, ahogyan egész életében ismertük, csendesen távozott.

Hamvait kopjafával jelölt helyen, a Börzsönyi erdő őrzi majd. A téli napforduló múlt és jövő, elmúlás és keletkezés, eleve nek és holtak találkozásának a napja. Aki szerette Gábort, annak az emlékezés és a hála napja is lesz azért, hogy ismerhette Őt. Nyugodjon békében!

Zoltán János

Losonczi Zoltán (1940–2013)

Losonczi Zoltán 1940. február 24-én született Ártádon első gyermekeként. Édesapja, Losonczy Zoltán a vasútnál dolgozott vonatvezetőként, édesanyja, Varga Róza a háztartást vezette. Észak-Erdély felszabadítása után édesapját Máramaroszigetre helyezték, a család is odaköltözött. Gondtalan, vidám kisgyermekkorát a front közeledte szakította félbe. Legszükségesebb holmijukkal kellett menekülniük a közelgő szovjet csapatok elől. (Később felnőttként többször is szívesen ellátogatott Máramaroszigetre.)

Viszontagságos kerülők után ismét Ártádon, a dédszüülőknél találtak új otthonra. A jó képességű, értelmes, éles eszű gyermek ott

kezdte iskoláit társainál egy évvel korábban, 5 évesen. A debreceni Mechwart András Gépipari Technikumban érettségizett 1957-ben. Diáktársaival – akik közül többen bebörtönöztek a megtorlás éveiben – részese volt az '56-os forradalom eseményeinek, ami egész életére hatással volt. 17 évesen a Budapesti Műszaki Egyetem hallgatója lett, ahol 1962-ben közlekedésmérnöki diplomát szerzett. A Szolnoki Közúti Igazgatóságnál az útfenntartási osztály vezetőjeként dolgozott 1991-ig. Majd a kecskeméti Közúti Igazgatóság műszaki igazgatójaként 1995-ben ment nyugdíjba.

1966-ban feleségül vette a csongrádi származású Piroska Rékát. Két gyermekük született: Réka és Áron. A család 1991-ben Szolnokról Csongrádra költözött, felesége polgármesterré választása miatt. Nyugdíjas éveiben tevékeny életet élt, segítette feleségét közéleti munkájában.

2001-ben megözvegyült. Feleségénél rákos betegséget diagnosztizáltak, aki három hónapos küzdelem után elhunyt. Zoltán ez alatt mindvégig mellette volt, ápolta, de sajnos a felesége kezelésénél elkövetett orvosi műhiba következményeit nem lehetett visszafordítani. Az elkövetett mulasztás miatt perbe fogta a kórházat, évekig küzdött az igazáért és a megítélt kártérítést beteg gyermekek gyógyítására ajánlotta fel.

Nyugdíjas korát a munka, a közéleti tevékenység és a legfontosabb: gyermekei és unokái szeretete, az életükben való aktív részvétel, a róluk való gondoskodás töltötte ki. A csongrádi házat, gazdaságot, szőlőt gondozta. Sokan ismerték és szerették zamatos rozé- és vörösbortait.

Tagja volt számos közéleti egyesületnek: a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének, az Erdélyi Baráti Körnek, a Szentes-Csongrádi Rotary Klubnak. Számos hazai és határon túli jótékonyági kezdeményezést támogatott, nemzeti kötődése mindvégig fontos volt számára.

Kárpótlások révén erdőterületeket is szerzett (szerényiségére jellemző, hogy sok esetben azokat, amik már nem kelleknek másoknak). E révén került kapcsolatba a helyi csoportunkkal. Aktív, nyíltszívű, barátságos embernek ismertük meg. Emlékezetes volt a 2009. decemberi kirándulásunk Csongrádra, amit Ő szervezett meg és a házigazda-vendég-látó szerepét is vállalta. A városnézés mellett megtekintettük apósának dr. Piroska János néhai polgármesternek állandó kiállítását. Dr. Piroska János festőművészt akvarelljei, tájképei és csendéletei tettek híressé, és a 30-as években a város polgármestereként jelentős, a település mai arculatát is meghatározó építő munkát végzett. A polgármesteri hivatalból átsétáltunk a Nagyboldogasszony római katolikus templomba, ahol orgonazenét hallgattunk és megcsodáltuk a két éve hívói adományból felállított kristálycsillárt. A városnézés után Wass Albert erdélyi író, költő életéről és műveiről tartott ismertetőt egyik tagtársunk. Érdekesként megnézhetjük Losonczi Áron üvegbeton mintadarabjait is.

Természetesen a kirándulás után is aktívan részt vett a helyi csoport rendezvényein.

Mindvégig megtartotta református hitét, de jó kapcsolatot ápolta a katolikusokkal is. Kezdeményezésére állítottak szobrot a rendszerváltásunk első miniszterelnökének, dr.

Antall Józsefnek. Mivel a város a közterületén nem állította fel, Ő elérte, hogy a templomkertben kapjon helyet a miniszterelnök szobra. A csongrádi református gyülekezetben presbiterként is szolgált.

2013. szeptember 26-án váratlan hirtelenséggel hunyt el otthonában. Losonczy Zoltán személyében értékes embert veszített el országunk és benne az egyesületünk is!

Emlékét megőrizve, családtagjai, tisztelői mellett sírjára koszorút helyezett el a Helyi Csoportunk is.

Sere Ferenc
HCs. titkár

Makkos Antal (1956–2013)

1956. augusztus 19-én született Ajkán. Ott nevelkedett és járt általános iskolába, kiváló eredményeket felmutatva. Középiskolai tanulmányait Sopronban, a Roth Gyula Erdészeti Technikum és Szakközépiskolában

folytatta, 1974-ben tett sikeres érettségi vizsgát. Azt követően kezdő erdészként a Balaton-felvidéki Állami Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság volt az első munkahelye. 1976-ban erdőgazdálkodási technikus képesítést szerzett Sopronban. A következő munkahelye Ajkán volt a HM Veszprémi Erdőgazdaságnál, ahol kerületvezető erdészként a vadásztatás is a feladatai közé tartozott. Közben 1979-ben megnősült és ugyanabban az évben megszületett fiú gyermeke Antal, majd 1982-ben lánya Eszter. 1980-ban a családdal együtt költöztek Padragkútra erdészeti szolgálati lakásba, amit később megvettek. 1982-ben erdészeti növényvédő technikus vizsgát tett.

Az Ajkai Erdészetnél 1994-ig állt alkalmazásban. Azt követően magánerdő társulásoknál szakirányítói feladatokat látott el és hivatásos vadászként dolgozott.

Haláláig három unokájának örülhetett. Lányától született Réka és Ábel 2010-ben, illetve 2012-ben, fiától pedig Hanna 2011-ben.

Tragikus hirtelenséggel, egyetlen hónap leforgása alatt ragadta el a könyörtelen halál, 2013. szeptember 30-án. Temetésére Ajkán a Hársfa utcai temetőben került sor 2013. október 11-én. Anti barátunk emlékét megőrizük. Nyugodjon békében!

Gyenge Álmos

Telegdy Pál (1942–2014)

1942 július 27-én született Alagon, még békeidőben, bár az ország már hadiállapotban állt.

Iskoláit 1948-ban, akkor kezdte, amikor már eldőlt a hatalom kérdése a politikai játszóterén. A kiskololás évek a Mester utcai nyelvszakos általános iskolában teltek, ahol többek között

Bujtor István és a politikussá lett irodalmár, Speidl Zoltán voltak az osztálytársai.

Egy évre beállt erdei munkásnak a Budapesti Állami Erdőgazdasághoz, és őt is, mint számos szakmatársát megcsapta az erdő jó levegője, elvarázsolta a természet szépsége és megigézte a madarak koncertje. Első mestere Igaly György, a Kamaraerdő erdészkerület vezetője volt, akitől később is sok emberséget és szakmai ismeretet tanult.

1957-ben erdészeti technikumba jelentkezett Szegedre. Itt már megmutatkozott közéleti és humán érdeklődése, mert önképzőkori elnök és az iskolarádió szerkesztője lett. 1961-ben érettségizett, és szerzett erdésztechnikusi oklevelet.

Egy évet a praxisban töltött, majd 1962-ben megkezdte tanulmányait a soproni Alma Materben. Az egyetemen széles körű rokonszenv övezte a segítőkész, mindig jó kedélyű, humor-gazdag személyiségét.

1967-ben, az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Karán erdőmérnöki oklevelet szerzett.

Még az egyetemen, az évfolyamban az elsők között házasodott meg, és alapított családot Manikával.

A végzést követően, az oklevél birtokában, ösztöndíjasként az Erdei Termékeket Értékesítő Vállalatnál (ERDÉRT) helyezkedett el. Előbb áruforgalmi előadó a 11. számú telepen, majd a 6. sz. telepen mérnökgyakornokként dolgozott. A kötelező gyakornoki idő letelte után a vállalat központjában előadói munkakörbe került.

Feladatai közé tartozott az ország építőipari cégei, a TŰZÉP Vállalat és az ÁFÉSZ telepei fenyő fűrészáruval való ellátásának koordinálása, valamint a termelőszövetkezetek fenyő fűrészáru igényeinek kielégítése.

Instruktor volt az ERDÉRT alsózsolcai telepének, majd pedig a cég tuzséri telepén is betöltötte ezt a fontos feladatkört. De bábkodott a Mátrai Állami Erdőgazdaság gyöngyösi telepének beindításánál is.

A tuzséri részlegnél más képességei is érvényesülhettek, ugyanis a középvezetők részére továbbképzést, tanfolyamot vezetett.

Az ERDÉRT-nél eltöltött hét év után új munkaterületre került, Nagykorörsre, a Termelőszövetkezetek Erdőgazdaságához, műszaki vezető beosztásba. Ennek az alföldi városnak öt termelőszövetkezte volt, mintegy háromezer hektár erdővel. Az ott folyó szerteágazó szakmai munka irányítása volt a feladata. Munkakörébe tartozott többek között a város fásítása, valamint az úgynevezett Pálfája erdő parkerdővé alakításának megtervezése és a kivitelezés művezetése.

1976-ban a ceglédi Magyar-Szovjet Barátság Termelőszövetkezet erdészeti-vadászati ágazatvezetője lett. Itt nem más volt a közvetlen főnöke, mint a tsz elnök Skultéti József, akit a Nehéz emberek című emlékezetes dokumentumfilm-sorozat egyik emblemikus szereplőjeként ismert meg az ország.

A korszerű gondolkodására jellemző, hogy részt vett a termelőszövetkezet környezetvédelmi tervének kidolgozásában.

1978-ban került vissza az „igazi” szakmai területre, a NEFAG Rt. Monori üzemigazgatóságának főmérnökeként. Ez az üzemegység volt akkoriban az ország legnagyobb er-

dészete. Irányítása alatt öt mérnök, 37 technikus és 270 fizikai dolgozó tevékenykedett.

A 13 ezer hektár erdő munkáinak irányítása mellett hozzá tartozott a Budapesti Gépjavitó üzem, továbbá két fagyártmányüzem is, önálló nehézgépjüzemmel és műhellyel.

A feladatok nagyságrendjét jól érzékelteti az üzem évi 70 ezer köbméteres fakteremlése, és az ez után keletkező 250–280 hektár erdőfelújítás. Ezeket a feladatokat csak másféle termelési szerkezetben lehetett elvégezni, így egyik kezdeményezője volt az erdészeti vállalkozások szervezésének.

Ezekből a vállalkozásokból fejlődött ki az Erdőszőv cégcsoport, amely kezdetben szakcsoportként, majd szövetkezet, illetve betéti társaság és kft. formában működött, majd ezek összevonásával létrejött az Erdőszőv Első Magyar Magán-erdőgazdasági Részvénytársaság.

Ezekben a szervezetekben vezető tisztségeket töltött be, így a NEFAG Monori üzemigazgatósága főmérnöki munkakörétől meg kellett válnia.

Az Erdőszőv cégcsoportnál eltöltött évek sok munkát, számos újdonságot és rengeteg konfliktust hoztak az életébe. Erre az időszakra esett az ország életének egyik legnagyobb fordulópontja, a rendszerváltozás is. Ez nem sokkal később az erdészeti ágazatban a részleges magánosítást hozta magával.

Megérezte az „idők szavát”, és alapítója, majd 1994-től 2003-ig elnöke volt a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségének.

Társadalmi aktivitását és elismertségét jól jellemzi, hogy beválasztották a Magyar Mező- és Erdőgazdálkodási Érdekképviseleti Szövetség, a MAÉT elnökségébe, és hasonlóan elnökségi tagja volt a Társadalmi Uniónak, a Civil Szervezetek Országos Tömörülésének.

2004 decemberében megalakult a Magyar Erdőgazda Szövetség, aminek a legutóbbi időkig az elnöke volt. Ennek a szervezetnek a küldetését így fogalmazta meg: a kisebb, főleg egyéni erdőgazdálkodók érdekképviselete, erdészeti és természetvédelmi ismereteinek fejlesztése. A szövetség keretében mintegy 400 erdőgazdának tartottak szakmai tanfolyamot.

Az oktatói vénája számos alkalommal kifejezésre juthatott, mert az erdészeti érdekképviselet és a vállalkozások témakörben több alkalommal meghívott előadó volt a Nyugatmagyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karán. Nagy megtiszteltetés volt számára, hogy a magán-erdőgazdálkodásról előadást tarthatott az MTA Erdészeti Osztálya keretében.

Korszerű szemléletét érzékelteti, hogy egyike volt azoknak, akik az erdészetszakmán belül fölsímték a kommunikáció jelentőségét. Felelős kiadója volt a négy évfolyamot megélt ERDŐGAZDA című folyóiratnak. Ebben különböző témakörökben maga is publikált. Hosszú praxisa alatt néhány cikke megjelent az Erdészeti Lapokban és a Kistermelők Lapja újságban is.

Tagja volt az Országos Erdészeti Egyesület Közönségkapcsolatok Szakosztálynak. Szakmai munkásságát számos elismerés övezte: Fásítási, Alföldfásítási emlékérem, Nagykorös város emlékérmé. 1999-ben pedig megkapta a szakma legmagasabb állami elismerését jelentő Pro Silva Hungariae kitüntetést is.

Zétényi Zoltán

Vend végeken

Szegek, szerek, szórványok. Hazánk Szlovéniával és Ausztriával határos délnyugati, nyugati szegletének tájai — a tájféldrajzi beosztások bizonytalanságai ellenére is — e három jellegzetesen kárpát-medencei településforma segítségével jól elhatárolhatóak egymástól.

A szeges településhálózat a Nyugat-magyarországi-peremvidékhez tartozó Közép-Zalai-dombságra vagy közkeletűbb történeti-földrajzi nevén, a Göcsejre jellemző. A szeg a korábbi erdőrengeteget megbontó irtásföldeken megjelenő hat-tíz ház csoportját jelenti, melyből öt-tíz szeg alkotott egy települést. Ma falunévek őrzik tovább e hagyományos lakóhelyformát, mint Kustyánszeg, Pálfi-szeg, Milejszeg.

Göcsej északi határától, a Kerka folyó vízválasztójától északnyugatra a *szeres* településforma jelenik meg. Az Őrség jelképévé vált szerek, szintén irtásföldeken épített, jól védhető helyen emelkedő kerített házak csoportját jelentik.

Az Őrségtől a Huszász-patak völgye választja el a *szórvány* településtípussal jellemezhető vasi tájegységünket, a Vendvidéket vagy pontos elnevezéssel élve a Vendvidéki-dombságot. A természetileg és történetileg is egységes vidéket, a mesterséges önkénnyel meghúzott trianoni államhatárok szétszabdalták. A mai Magyarországra a történeti Vendvidéknek – korábbi elnevezésével élve a

Tótságnak – csak egy kis szeletkéje jut, míg nagy része Szlovéniához tartozik.

A táj szoros geológiai rokonságot mutat a Keleti-Alpok hazánk nyugati felére leereszkedő heglábaival. Az Alpok-alja dombvidékei a pliocén és a pleisztocén korokból származó, a magashegyekből érkező folyók és patakok által szállított kavics-törmelékekből épültek fel. A korábban elegyengetett sík felszínre ezek a kőzetanyagok összeolvadó hordalékkúp-sorozatokként települtek. A későbbi geológiai korok során pedig erősen tagolt eróziós dombsággá alakultak át. Ma a Vendvidéket 300 méter magasság fölé emelkedő hátak, keskeny vízválasztó gerincek, kavicsos tarkart dombok, meredek lejtőjű, széles völgyek váltakozásai jellemzik.

A geológiai adottságokból képződött savanyú anyaközet, a hűvös és csapadékos éghajlaton, jellegzetes kilügzött erdőtalajok alakultak ki, melyek kedveztek a különböző erdei fenyves erdőirtás-lásók (lombelgyes, mészkerülő, lápos) meglepedésének. A botanikailag is sok kiemelkedő ritkaságokat őrző Vend táj, a kelet-alpi flóraidék stájer flórajáráshoz tartozik, mely ugyancsak jelzi a szoros ro-

konságot az Alpokkal. A csodálatos változatosságot pedig jól tükrözik a területen fellelhető pannon, illír, szubmediterrán és a jégkorszak utáni maradványfajok.

A tájba harmonikusan illeszkedő szórványtelepülések eredetét tekintve a kora Árpád-korba kell visszanyúlnunk. A korai magyar állam elsőrendű feladata volt határainak megszilárdítása és védelme. A gyakori betörések megfékezésére a határ menti sávokba határőr lakosságot telepítettek. Kezdetben a honfoglaláskor a magyar törzsekhez csatlakozott türk eredetű néptörzseket, akik a határsáv és a belső lakott szállásterületeket elválasztó áthatolhatatlan erdőrengeteg zónában – az ún. gyepülvén – kialakított irtásföldeken telepedtek meg. A kora Árpád korban nagyszámú német telepes jelent meg az addig lakatlan vendvidéki erdőségekben. A 16. századtól kezdve délről fokozatos szláv beáramlás kezdődött. Ezt őrizte meg a vend elnevezés is, mivel a magyarok a betelepült délszlávokat tónak, a németek windischnek nevezték el. A vend szó használata csak a XIX. századtól terjedt át a tájegység megnevezésére is.

Szerteágazó természeti, történeti, kulturális gazdagságot rejt ez a 100 km²-t el sem érő vidék. Erdemes felfedezni az itt leírt és meg nem írt értékeket és visszavisszatérni a vándort megáldó keresztekkel gyakran szegélyezett erdei útjaira.

Nagy László

Kép: **Simon Attila**, fotográfus

Nem prefrálja az akáctelepítést az idegenhonos özönfajokról szóló uniós szabálytervezet

Európai Uniói parlamenti vita a mézről és az invazív fajokról

Az akác üldözésének abbahagyására szólított fel a mézről szóló irányelvtervezet keddi esti plenáris vitájában *Glattfelder Béla* fideszes európai parlamenti képviselő. A magyar méhészek által előállított méz döntő része akácméz, ezért minden, az akác korlátozására, kiirtására vagy támogatásból történő kizárására vonatkozó uniós vagy magyar törekvés a méhészek érdekeivel megy szembe – állítja az EP-képviselő. Ez a tendencia jelentős károkat okoz továbbá a biomassza termelést választó gazdák számára is. A magyar méhészek ezért követelik, hogy semmilyen szinten ne üldözzék az akácot – derült ki a politikus közleményéből.

Forrás: hir24.hu/Gazdasag

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/akac_idegenhonos_szabalytervezet_unios

Elkészült a Nemzeti Biodiverzitás Stratégia

2014-2020-as fejlesztési ciklusra szóló dokumentum

Elkészült a 2014-2020-as fejlesztési ciklusra szóló, a biológiai sokféleség

megőrzését célul tűző Nemzeti Biodiverzitás Stratégia, amely még az Országgyűlés jóváhagyására vár – hangzott el a Be-Natur nevű, nemzetközi természetvédelmi projekt záró-konferenciáján Tihanyban csütörtökön.

A rendezvényen *Greguss Ditta*, a Vidékfejlesztési Minisztérium vezető tanácsosa elmondta, a biodiverzitás stratégia újdonsága lesz, hogy immár nem a nemzeti környezetvédelmi program részeként, hanem önálló programként fogják elfogadni.

Forrás: hirado.hu, **MTI**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/biodiverzitas_startegia_2014

Kérdőíves felmérés a folyamatos erdőborítás termőhelyi viszonyainak elemzéséhez

Február 28-ig kéri a kutatók a kitöltést és a visszaküldést

Az NYME Erdőmérnöki Kar Környezet- és Földtudományi Intézetének Termőhelyismerettani intézeti tanszék kutatói a folyamatos erdőborítás termőhelyi viszonyainak elemzéséhez végznek felmérést, elektronikus kérdő-

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

ív kitöltésével. Kérjük a kollégákat, tagtársakat segítség a kérdőív pontos kitöltésével a tanszék munkáját! A kérdőív a honlapon keresztül a híryanagban érhető el, melyet a kitöltés után *Szabó Orsolya* doktorandusz, intézeti munkatárs e-mail címére kérünk február 28-ig elküldeni. Köszönjük az együttműködést!

Forrás: **NYME EMK KFI**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/kerdoiv_folyamatoserdoboritas_termohely_viszony

Nagyobb a bevétel és az eredmény a vadgazdálkodásból az elmúlt vadászati évben

1,4 milliárd forintos pozitív egyenleg az ágazatban

A tavalyi, 2012-13-as vadászati évben a teljes ágazati bevétel 20,3 milliárd forint volt, amiből a vadhúsból származó összeg 5,3 milliárd forintot tett ki, ez utóbbi először haladta meg a külföldi bérvadászattól származó bevételeket – közölte a Vidékfejlesztési Minisztérium. A tárca közleménye szerint az ágazat 1,4 milliárd forintos pozitív egyenlege majdnem kilencszerese a négy évvel ezelőttinek, ami segíti a bizonytalan anyagi helyzetben lévő vadgazdálkodókat.

A minisztérium értékelése szerint az elmúlt négy év kormányzati intézkedései között több, a vadgazdálkodási ágazatnak kedvező változás volt.

Forrás: **VM, MTI, hirado.hu**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/vadgazdalkodas_eredmeny_bevetel_nagyobb

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadászházi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg.

A kártya névre szóló, sorszámmal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2014-re szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg a helyi csoportokon keresztül, akik teljesítették az adott évről vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

Törzsvendég az erdőben!

→ www.stihl.hu

Mobilra optimalizálva

A látszat néha csal! Minden erdész jól tudja, hogy a STIHL motorfűrészek nem kedvelik a csendes tétlenséget. Ezek a gépek munkára születtek és az erdőben érzik igazán otthon magukat. Elektronikus motorvezérlésük pedig garantálja, hogy minden körülmények között megbízhatóak maradjanak! Nyugodtan bízva magát az M-TRONIC rendszerre, amely valamennyi üzemiállapotban szabályozza a gyújtási időt és az üzemanyag adagolást, a hőmérséklettől és más paraméterektől függően. A STIHL motorfűrészek ennek köszönhetően folyamatosan optimális motorteljesítményt, megfelelő fordulatszámot és nagyon jó gyorsulási jellemzőket biztosítanak. **Nem hiányozhatnak egyetlen erdészházból sem.**

 garden
expo

2014. március
21-22-23
Budapest Sportaréna

Termékeinket keresse honlapunkon
és szakkereskedéseinkben vagy tekintse meg személyesen
2014. március 21–23. között a Gardenexpon!

STIHL MS 362 C-M

STIHL MS 261 C-M

ANDREAS STIHL KFT. 2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
Telefon: (06-23) 418-054 · Fax: (06-23) 418-106
www.stihl.hu · E-mail: info@stihl.hu

BUSINESS 6X
Superbrands
108 09 10 11 12 13

STIHL®